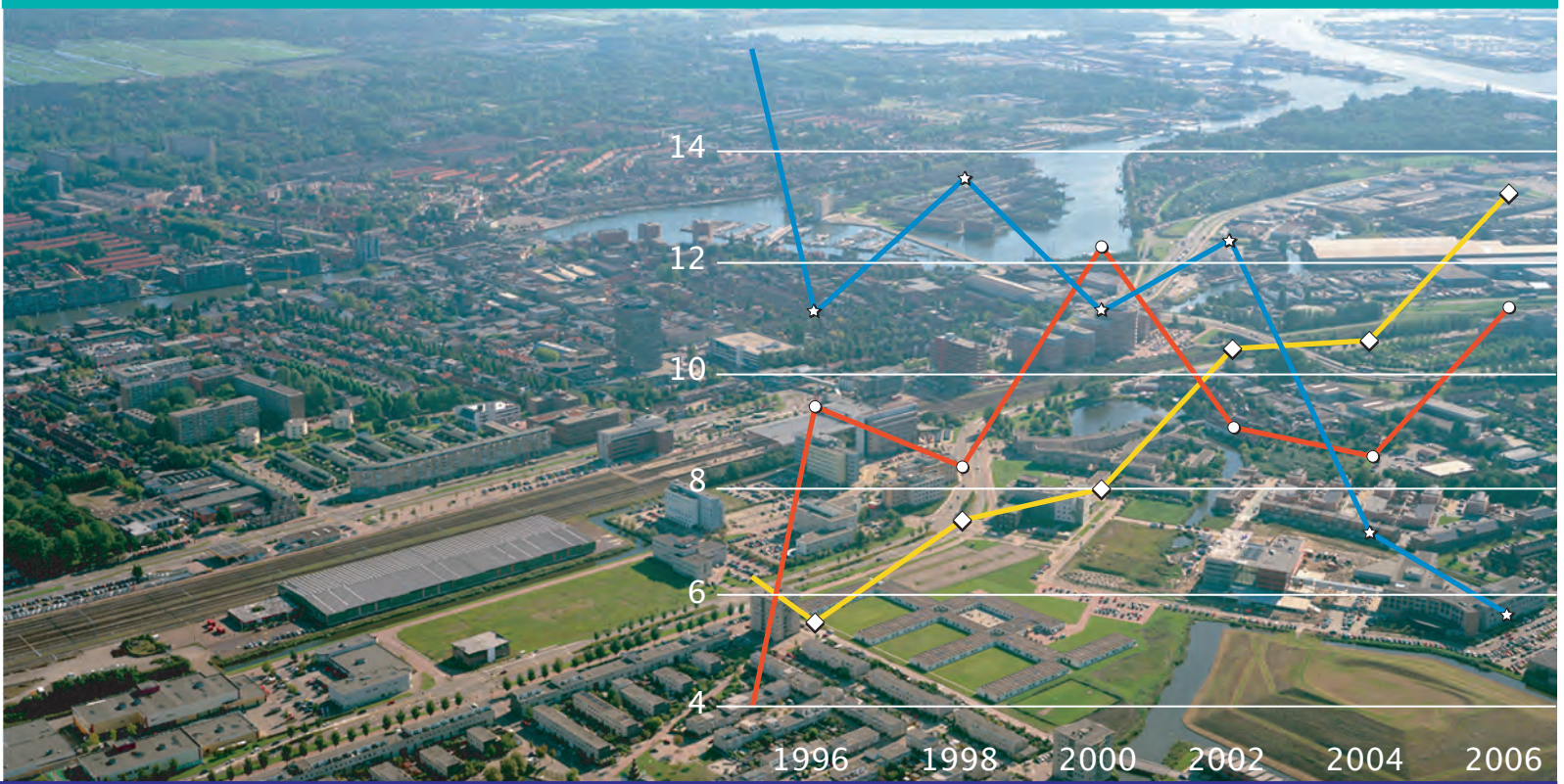
Zaanpeiling 2006

Leefbaarheid & veiligheid, sociale participatie, gemeentelijk dienstverlening en wonen

CONCERNSTAF

Zaanstad
top van de Randstad

Zaanpeiling 2006

´Leefbaarheid & veiligheid, sociale participatie, gemeentelijke dienstverlening en wonen´

Gemeente Zaanstad
Concernstaf
Afdeling Statistiek & Onderzoek
December 2006

Factsheet Zaanpeiling 2006 1

1 Inleiding 3

2 Leefbaarheid & veiligheid 5

2.1 Het oordeel over de eigen buurt 5

2.2 Leefbaarheid in de wijk 9

2.3 Veiligheid 13

2.4 Conclusie Leefbaarheid en Veiligheid 16

3 Hoe doet de gemeente het? 17

3.1 Publieke dienstverlening via balie, telefoon en internet 17

3.2 Dienstverlening buiten ruimte en milieu 18

3.3 Politiek en inspraak 19

3.4 Communicatie vanuit de gemeente 20

3.5 Zaandam Centrum: Inverdan 22

3.6 Conclusie hoe doet de gemeente het 23

4 Economie en Welvaart 25

4.1 Welvaart 25

4.2 Werkzame Zaanstadters 26

4.3 Boodschappen en winkelen 27

4.4 Conclusie Economie en Welvaart 28

5 Sociale participatie 29

5.1 Sport en recreatie 29

5.2 Vrijwilligerswerk 31

5.3 Maatschappelijke participatie en integratie 31

5.4 Cultuur 32

5.5 Conclusie sociale participatie 34

6 Kinderen, gezondheid en zorg 37

6.1 Kinderen en jeugd 37

6.2 Gezondheid 37

6.3 Zorg 38

6.4 Conclusie Kinderen, gezondheid en zorg 39

7 Wonen 41

7.1 Algemeen 41

7.2 Woonlasten 43

7.3 Verhuizen 44

7.3.1 Woonverleden 45

7.3.2 Verhuisgeneigdheid 46
7.4 Woonwensen 46
7.5 Jongeren, ouderen en bejaarden 49
7.5.1 Jongeren 49
7.5.2 Ouderen 50
7.5.3 Bejaarden 50
7.6 Conclusie Wonen 50
8 Algemene gegevens 52

Factsheet Zaanpeiling 2006

Medio 2006 is alweer de vierde Zaanpeiling gehouden. Ruim 3000 inwoners van Zaanstad van 18 jaar en ouder deden mee. De resultaten voor Zaanstad als geheel zijn gewogen voor de aspecten leeftijd, geslacht en woonwijk. De resultaten van het onderdeel wonen zijn gecorrigeerd voor de oververtegenwoordiging van eigenaren van koopwoningen. De resultaten op hoofdlijnen:

Leefbaarheid
Net als in 2005 en 2003 vindt meer dan 90% van de ondervraagden de eigen buurt prettig om in te wonen. De betrokkenheid van de inwoners bij de eigen buurt is redelijk hoog. Van de ondervraagden voelt 81% zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid en is 24% actief geweest om de buurt te verbeteren. Gemiddeld waarderen de inwoners de buurten in Zaanstad met een 8-, dit is vergelijkbaar met de scores in 2005 en 2003. De buurten in Poelenburg scoren nog steeds wat laag, 6,5, maar wel hoger dan in 2005 en 2003 (6+). De buurten in Westzaan krijgen net als in eerdere jaren de hoogste score, een 8,6.

Leefbaarheid blijkt ook uit sociale samenhang; de mate waarin mensen zich thuis voelen in de buurt en elkaar kennen. Zaanstad als geheel scoort, net als in eerdere jaren, op sociale samenhang een 6,6. In Westzaan is de sociale samenhang het hoogst en in Poelenburg en Pelders-/Hoornseveld het laagst. De bewoners konden ook aangeven wat zij minder waarderen in hun woonomgeving. Zo vinden bewoners dat er wat gedaan moet worden aan het slechte onderhoud van de bestrating (o.a. Krommenie Oost en Westerkoog) , de parkeerproblemen (o.a. Zaandam Zuid en Oud Koog) en de vervuiling van de woonomgeving (o.a. Poelenburg en Peldersveld).

Veiligheid
Van de ondervraagden voelt 24% zich wel eens onveilig in Zaanstad, in 2005 was dit 29%. In de eigen buurt voelt men zich veiliger, daar geeft 18% aan zich wel eens onveilig te voelen, in 2005 was dit eveneens 18%. Overdag geeft men de veiligheid in de eigen buurt een 8 en ´s avonds een 7. Men voelt zich dus relatief veilig in de eigen omgeving. Als het gaat om het winkelgebied en het uitgaansgebied van Zaandam dan denken de ondervraagden toch anders over veiligheid. Overdag gaat het nog wel dan scoren de beide gebieden een 7+. In de avonduren is het echter een stuk minder, dan scoren beide gebieden een 5,5.

Van de ondervraagden vindt 39% het verkeer in Zaanstad veilig en vindt 25% het verkeer onveilig. De brandveiligheid van de eigen woning wordt door 52% van de ondervraagden als voldoende bestempeld, in 2005 was dat 45%. 7% vindt de eigen woning onvoldoende brandveilig. De ondervraagden hebben diverse blusmiddelen in huis en ook maatregelen getroffen, zoals rookmelders.

Dienstverlening gemeente
Van de inwoners die in het afgelopen jaar een of meerdere keren contact hadden met de gemeente is net als in 2004, 77% tevreden over dat contact. De mensen die niet tevreden waren (23%) vinden vaak dat het contact met de gemeente moeizaam verloopt of vinden dat het te lang duurt of zijn ontevreden over de genomen acties. De inwoners die aan de balies van de gemeente zijn geweest, zijn het meest positief over de deskundigheid (87% is hierover positief) en klantgerichtheid van het personeel (84% positief). De openingstijden (77% positief) en de privacy aan de balie (78% positief) scoren iets lager. Deze percentages zijn vergelijkbaar met die in 2004.

De bekendheid van het gemeentelijke 0900-nummer stijgt van 33% in 2002 naar 43% in 2006. De helft van de inwoners die bekend zijn met het nummer maakt daar ook gebruik van om de gemeente te bereiken (waarbij 58% tevreden is over de uitkomst). 25% (15% in 2004) van de inwoners maakt wel eens gebruik van de mogelijkheid om via de website van de gemeente zaken te regelen. Hiervan is 81% tevreden over de uitkomst.

Het onderhoud in de buurt krijgt gemiddeld een 6+, en dat is hoger dan in 2004 (6-). Het oordeel is wel afhankelijk van de wijk waar de buurt in ligt. Van de inwoners is, net als in 2004, ruim driekwart tevreden over de inzameling van afval door de gemeente. 22% van de inwoners heeft wel eens een

melding over de openbare ruimte doorgegeven. Ongeveer de helft van hen was tevreden over de afhandeling van die melding.

Sociale participatie
Ruim de helft van de Zaanstadters doet aan sport. Fietsen, wandelen en (varianten van) fitness zijn nog steeds het meest populair. 22% van de sporters is ontevreden over de sportvoorzieningen in hun wijk maar dat percentage verschilt tussen de wijken. Over de sportvoorzieningen in de stad is 9% ontevreden.

De burgers geven een 6,6 als rapportcijfer voor het cultuuraanbod in Zaanstad. Bewoners van Zaanstad gaan graag naar de film (44% in het afgelopen jaar), naar cabaret/kleinkunst (27%) en naar popconcerten (23%). Voor de Zaanse evenementen geldt dat hoe meer mensen het evenement kennen des te hoger het aantal bezoekers.

Van de inwoners heeft 73% in het algemeen voldoende contacten met andere mensen. 16% zou graag wat meer contacten willen hebben. Twee derde van de inwoners noemt de relatie tussen allochtonen en autochtonen in Zaanstad neutraal. 16% noemt de relatie positief en 17% negatief. Van de inwoners vindt 27% dat er te weinig contact is tussen allochtonen en autochtonen. Allochtonen zijn iets positiever over de relatie met autochtonen dan andersom.

Van de inwoners kan 22% minder goed of slecht rondkomen van hun inkomen, in 2004 was dat 24%. Bijna een kwart van de inwoners bezoekt bijna elke week wel een markt in Zaanstad. De dagelijkse inkopen worden door het overgrote deel van de inwoners meestal in Zaanstad zelf gedaan, en dan het liefst ook in de eigen wijk.

Wonen
Het rapportcijfer voor de eigen woning is sinds 2001 gestegen van een 7,3 naar een 7,7 in 2006. Die stijging geldt voor alle wijken.

Een deel van de ondervraagden wil graag verhuizen naar een ander onderkomen. In Poelenburg en Kogerveldwijk ligt de verhuisgeneigdheid boven het gemiddelde van Zaanstad. In Rooswijk en Assendelft Zuid ligt het aantal verhuisgeneigden onder het gemiddelde van Zaanstad. Net als in 2003 zoeken de flatbewoners een rijtjeswoning. De mensen uit een rijtjeswoning zouden graag een halfvrijstaande woning betrekken. Opmerkelijk is ook de stijgende vraag naar seniorenwoningen onder de oudere inwoners.

De helft van de verhuisgeneigden zoekt de volgende woning in Zaanstad. Waarbij vooral ouderen boven de 60 jaar in Zaanstad willen blijven.

Zaandam Centrum
De bereikbaarheid van het centrum van Zaandam is vooral goed met het openbaar vervoer en per (brom-)fiets. De bereikbaarheid met de auto en de parkeervoorzieningen worden niet zo goed beoordeeld. Ook Inverdan heeft nog niet iedereen overtuigd. Wel blijkt inmiddels dat men meer bekend en beter geïnformeerd is over het project. Op dit moment is een groot bezwaar van Inverdan voor de burgers nog steeds de overlast die de werkzaamheden met zich mee zullen brengen. Winkelen doet 67% (76% in 2004) van de ondervraagden regelmatig in Zaandam.

1 Inleiding

Sinds 1990 wordt er in Zaanstad jaarlijks een omnibusenquête gehouden onder de inwoners van 18 jaar en ouder. Het omnibusonderzoek is een grootschalig schriftelijk onderzoek met vragenblokken over allerlei onderwerpen. In 2003 is er een verandering in gang gezet naar een meer thematische opzet van de enquête en werd de omnibusenquête omgedoopt tot Zaanpeiling. In 2006 is de enquête wederom gereorganiseerd om zo een betere aansluiting te krijgen met de 19 programma's uit de begroting van Zaanstad.

De doelstelling van dit onderzoek is drieledig. Allereerst is de gemeente Zaanstad erg geïnteresseerd in de mening van de Zaanse burgers over de thema's leefbaarheid & veiligheid, sociale participatie, gemeentelijke dienstverlening en wonen. Met dit onderzoek wil de gemeente een representatief beeld krijgen van opvattingen, ervaringen en wensen van de inwoners van Zaanstad. De tweede achtergrond van de Zaanpeiling is de samenwerking van Zaanstad met de andere grote steden in het kader van het Grote Stedenbeleid (GSB), waarin gerapporteerd wordt over leefbaarheid en veiligheid. De derde reden achter de Zaanpeiling is de cijfermatige ondersteuning van de na te streven resultaten uit de 19 programma's van de begroting.

In mei 2006 is de Zaanpeiling 2006 gehouden. Omdat het praktisch onmogelijk is alle inwoners van de gemeente te ondervragen, is per wijk een willekeurige steekproef uit het bevolkingsbestand getrokken: ruim 9000 inwoners van 18 jaar en ouder ontvingen een vragenlijst per post. Om de respons te verhogen werd het bulletin, met de uitkomsten van de Zaanpeiling 2005 meegestuurd met de vragenlijst. Tevens ontving iedereen twee weken na de enquête nog een herinneringsbrief. In totaal hebben ruim 3200 inwoners de vragenlijst ingevuld en geretourneerd. Dit is een respons van 35%.

De Zaanpeiling 2006 was opgedeeld in 2 versies waarbij een deel van de vragenblokken in beide versies opgenomen was en een deel alleen in één van beide versies. Op deze manier was het mogelijk om meer vragen in de lijst op te nemen. Deze tweedeling heeft als nadeel dat de vragen die slechts in één versie zijn opgenomen alleen op stadsniveau geanalyseerd kunnen worden en niet op wijkniveau. De vragen die in beide versies zijn opgenomen worden zowel op stads- als wijkniveau geanalyseerd en indien interessant ook naar andere achtergrondvariabelen.

De betrouwbaarheid van de enquête-uitkomsten is mede afhankelijk van de vraag of de verschillende bevolkingsgroepen evenredig in de respons vertegenwoordigd zijn en of deze vertegenwoordiging overeenkomt met de samenstelling van de werkelijke bevolking. De respons bleek niet gelijkmatig verdeeld te zijn, en bevatte een oververtegenwoordiging van vrouwen en van mensen van middelbare leeftijd. Ook waren sommige wijken over- dan wel ondervertegenwoordigd.

Om de afwijkingen tussen de respons en de populatie zoveel mogelijk te corrigeren is in het databestand een weegfactor toegepast op de kenmerken geslacht, leeftijd en wijk. Concreet betekent dit dat de antwoorden van groepen die zijn ondervertegenwoordigd wat zwaarder meetellen en dat voor de antwoorden van de groepen die zijn oververtegenwoordigd het omgekeerde geldt, zodat we van een zo goed mogelijke schatting[1] van het Zaans gemiddelde

[1] Bij steekproefonderzoek is er altijd sprake van een schatting van het daadwerkelijke gemiddelde. De mate waarin het 'werkelijke getal' kan afwijken van de steekproefschatting (het in de uitkomsten gevonden getal) is afhankelijk van het aantal respondenten in de steekproef. De mogelijke afwijking wordt groter naarmate de steekproef kleiner is en/of de schatting dicht bij 50% ligt. Zie de tabel onderaan de volgende pagina voor de afwijkingsmarges bij 95% betrouwbaarheid rondom schattingen bij verschillende steekproefgroottes. 95% betrouwbaarheid wil zeggen dat het 'werkelijke getal' ook buiten de marges van de tabel kan liggen. Zouden we bijvoorbeeld voor 99% betrouwbaarheid kiezen dan worden de marges groter. *Deze uitleg wordt vervolgd onder aan pagina 4.*

kunnen spreken. In het hoofdstuk Wonen zijn de resultaten gewogen voor de scheve verhouding tussen respondenten met een koopwoning (oververtegenwoordigd) en respondenten met een huurwoning en voor de verhouding eengezins-/meergezinswoningen.

In de volgende hoofdstukken zullen de verschillende thema's besproken worden. Bij dit rapport hoort een digitale tabellenbijlage, waarin cijfermatige overzichten op wijkniveau en voor Zaanstad als totaal zijn weergegeven per hoofdstuk uit de rapportage. Deze bijlage vindt u op de website cijfers.zaanstad.nl.

Steekproefgrootte	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
100	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
200	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,6	6,8	6,9	6,9
400	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,7	4,8	4,9	4,9
800	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,3	3,4	3,4	3,5
1.000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1
3.000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8

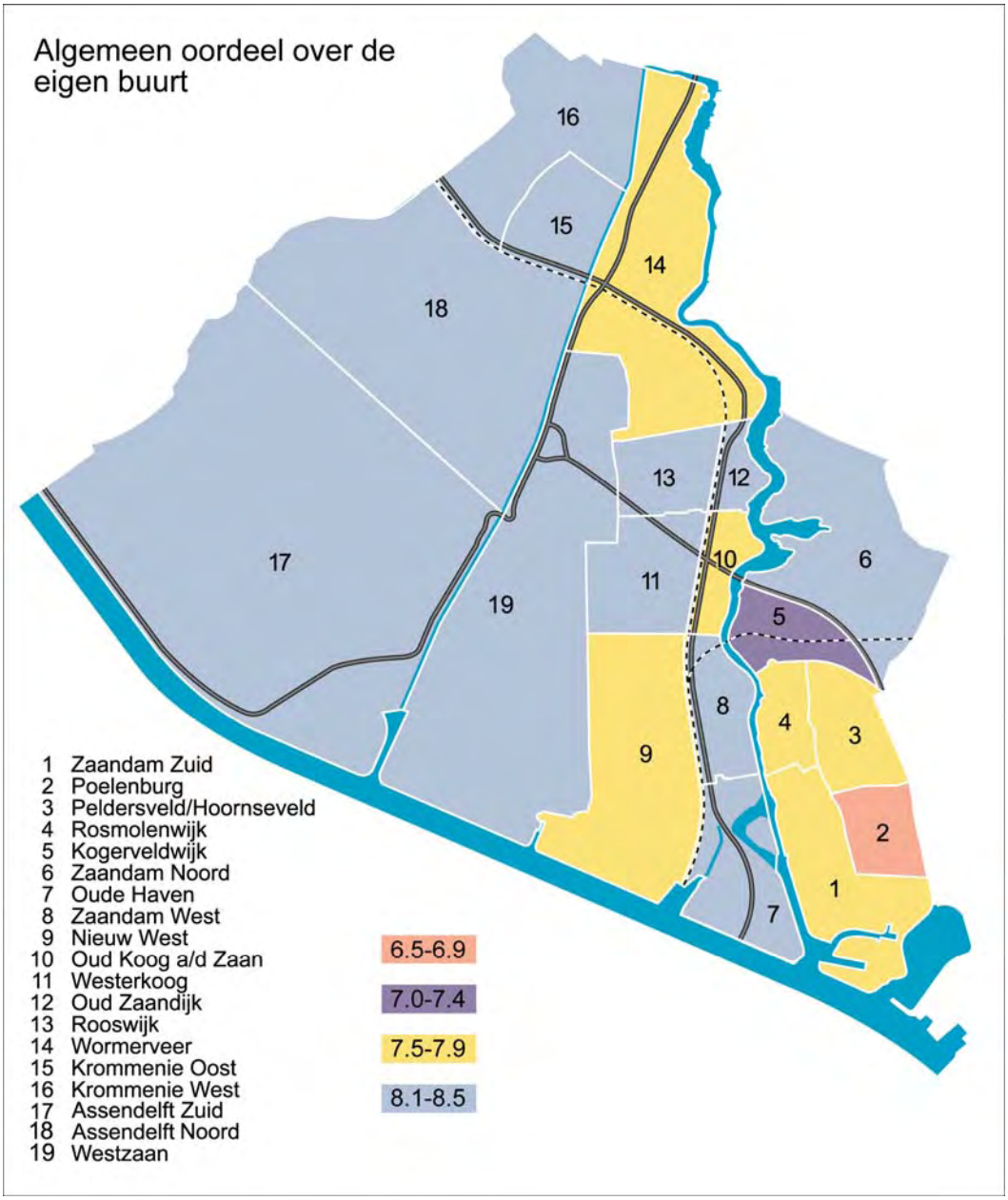
Voorbeeld: Wanneer in dit rapport wordt gesproken over het feit dat 50% van de respondenten het eens is met een bepaalde afspraak dan zal het werkelijke percentage onder de Zaanse bevolking met 95% zekerheid tussen de 48,2% en 51,8% liggen (immers 3.000 respondenten) . Wanneer er op wijkniveau een uitspraak wordt gedaan (met hooguit 200 respondenten) dan zijn de marges rondom de schatting duidelijk groter. Als we b.v. constateren dat in wijk X 20% van de respondenten iets vindt en we hebben 200 respondenten in die wijk ondervraagd dan zal het daadwerkelijke getal met 95% zekerheid tussen de 14,5% en 25,5% liggen.

2 Leefbaarheid & veiligheid

2.1 Het oordeel over de eigen buurt

De gemeente Zaanstad werkt buurtgericht aan het leefklimaat van Zaanstad. Hoe bewoners het leefklimaat in hun eigen buurt ervaren is daarom een centrale vraag om te kunnen beoordelen of het buurtgericht werken vruchten afwerpt.

Tevreden over woonbuurt
Het blijkt dat de respondenten over het algemeen erg tevreden zijn over hun eigen woonbuurt. Niet minder dan 93% vindt de eigen buurt prettig om in te wonen. Dit percentage is ongeveer gelijk aan het percentage in 2003 en 2005 (91%). Uitgedrukt in een cijfer tussen 2 en 10, komen de respondenten gemiddeld uit op een 7,9. Het hoogst scoren Zaandam Noord en Westzaan (8,5) en het laagst Poelenburg (6,8), zie figuur 1[2].

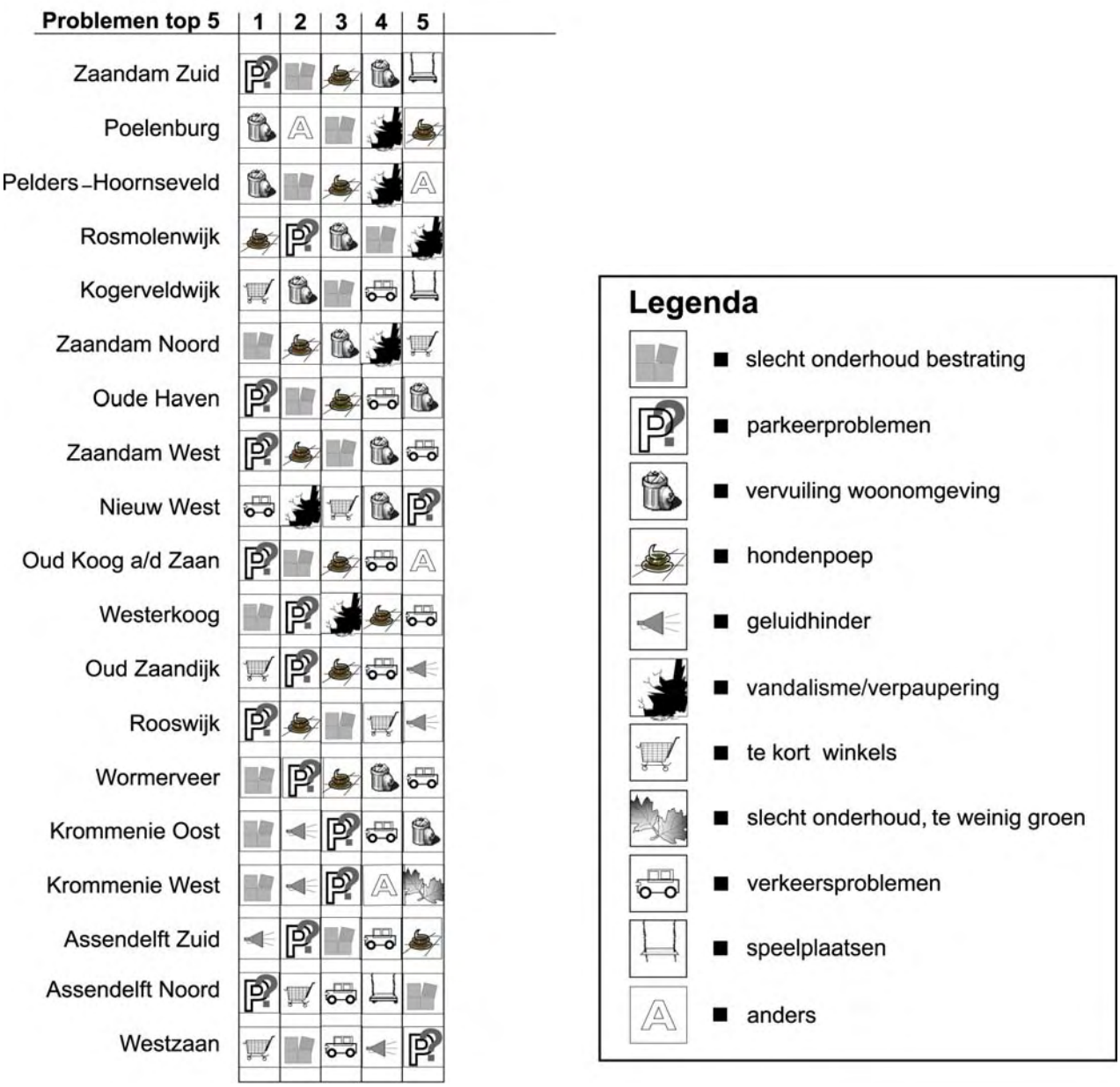

Figuur 1

[2] Deze cijfers wijken absoluut, maar niet relatief, gezien af van de GSB cijfers die gebruikt zijn voor de gemeentebegroting 2007. Oorzaak is een andere berekeningswijze.

Het oordeel over de eigen buurt, blijft de laatste jaren redelijk constant. Er is een aantal kleine verschillen, die waarschijnlijk door verschillen in de steekproef worden veroorzaakt.

Problemen Top 5
In de top 5 van de belangrijkste problemen in de buurt staat slecht onderhoud van de bestrating bovenaan, gevolgd door parkeerproblemen. Hondenpoep en vervuiling van de woonomgeving worden ook regelmatig genoemd. Voor een overzicht per wijk zie figuur 2.

Figuur 2

Hoewel hondenpoep in veel wijken in de top 5 staat, staat het alleen in de Rosmolenwijk met stip op één. In Nieuw West vinden respondenten het verkeer het belangrijkste probleem. Het gaat daarbij om de bereikbaarheid van de wijk met de auto. Dat de bereikbaarheid van de wijk een groot probleem is wordt bevestigd door het oordeel over de bereikbaarheid van de wijk met de auto. Binnen de Zaanse wijken wordt die bereikbaarheid door 10% als onvoldoende beoordeeld. De enige uitschieter daarbij is Nieuw West. Daar beoordeelt 59% de bereikbaarheid onvoldoende. Dit terwijl de andere wijken maar maximaal 7% afwijken van het gemiddelde. De oorzaak van deze grote ontevredenheid in Nieuw West is waarschijnlijk dat de wijk via één weg ontsloten is.

Weinig aandacht voor problemen in Wormerveer
De beoordeling van de eigen buurt is mede afhankelijk van de manier waarop de gemeente reageert op geconstateerde problemen. Of in ieder geval: hoe de inwoners die reactie ervaren. Een flink deel van de respondenten (42%) vindt dat de gemeente te weinig aandacht heeft voor problemen in hun buurt. In 2003 en 2005 lag dit percentage op 44%. Daarentegen is het percentage dat vindt dat de gemeente voldoende aandacht besteedt gestegen van 26% in 2005 naar 34% in 2006. Deze stijging in de tevredenheid ondanks de gelijkblijvende ontevredenheid komt doordat er in 2006 minder mensen geen mening hebben over het onderwerp dan in 2005. In Rooswijk is men het meest tevreden over de aandacht voor de problemen in de buurt (49%) en in Nieuw West het minst (22%).

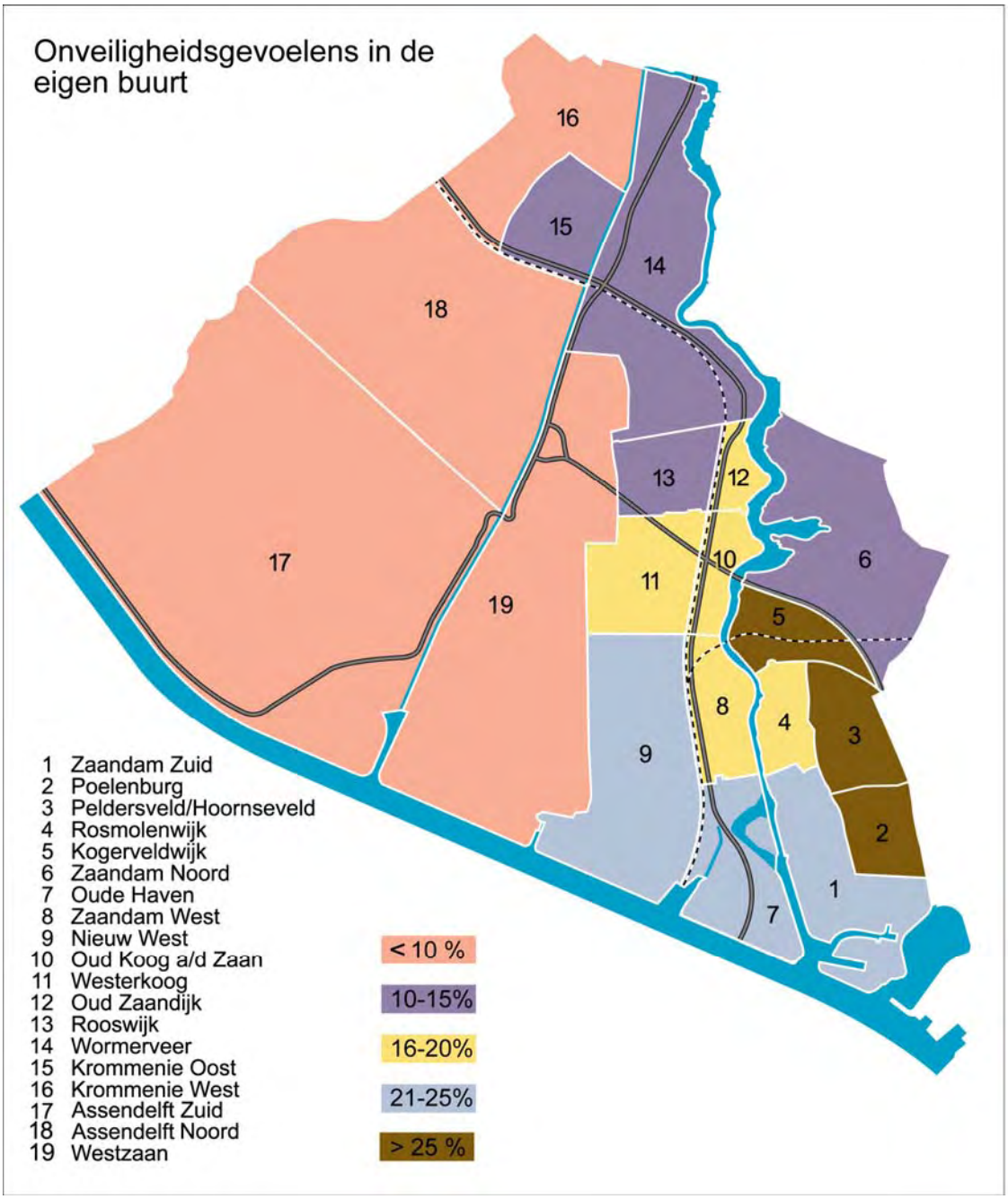
Waardering woningomgeving met 'ups en downs' toch redelijk stabiel
Gemiddeld waarderen respondenten hun woningomgeving met een 7,2. Dit rapportcijfer is door de tijd redelijk stabiel. In de tabel hieronder staan de cijfers voor de woningomgeving sinds 2000 op een rijtje. Hoewel de waardering in sommige wijken 'ups en downs' kent zien we in de meeste wijken toch dat de waardering in 2006 iets hoger ligt dan zes jaar geleden.

Rapportcijfer voor de woningomgeving									
wijk	2000	2003	2005	2006	wijk	2000	2003	2005	2006
Zaandam Zuid	6,5	6,8	6,9	6,9	Westerkoog	7,5	7,7	7,7	7,5
Poelenburg	6,5	6,2	6,3	6,5	Oud Zaandijk	7,1	7,3	7,4	7,5
Peldersveld	6,6	7,0	7,1	7,0	Rooswijk	7,4	7,6	7,5	7,5
Rosmolenwijk	6,7	6,8	6,9	6,8	Wormerveer	6,9	7,1	7,1	7,0
Kogerveldwijk	7,0	7,2	7,3	7,0	Krommenie Oost	7,2	7,4	7,4	7,1
Zaandam Noord	7,3	7,5	7,6	7,5	Krommenie West	7,3	7,5	7,6	7,4
Oude Haven	7,3	7,6	7,5	7,2	Assendelft Zuid	x	x	7,7	7,5
Zaandam West	7,1	7,3	7,2	7,2	Assendelft Noord	x	x	7,1	7,3
Nieuw West	7,1	7,4	7,3	7,4	Westzaan	7,6	7,7	7,8	7,8
Oud Koog a/d Zaan	7,1	6,9	7,4	6,9	Zaanstad	7,0	7,2	7,3	7,2

Tabel 1

Veiligheid in de buurt
Om een compleet beeld te krijgen van de buurt is ook de beoordeling van de veiligheid in de buurt van belang. Aan de respondenten is daarom gevraagd in hoeverre zij zich wel eens onveilig voelen in hun eigen buurt. Vervolgens konden zij die veiligheid beoordelen met een rapportcijfer.

Van de respondenten voelt 18% zich wel eens onveilig in de eigen buurt. In 2005 was dit ook 18% en in 2003 was dit 20%. De wijk met het hoogste percentage onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt is Poelenburg (38%), gevolgd door Pelders-/Hoornseveld (31%). In 2005 waren Poelenburg en Zaandam Zuid nog de wijken met de hoogste percentages onveiligheidsgevoelens. Hoewel Poelenburg al drie jaar lang het hoogst scoort, lijkt er wel sprake van een dalende lijn (45% in 2003 tot 38% in 2006). De Zaanpeiling 2007 zal uit moeten wijzen of hier werkelijk sprake is van een trend. In Westzaan (4%), Assendelft Zuid, Assendelft Noord en Krommenie West (allen 8%) zijn er relatief weinig respondenten die zich in de eigen buurt onveilig voelen. Zie Figuur 3.

Figuur 3

De respondenten in Zaanstad als geheel voelen zich over het algemeen redelijk veilig (82%). Dit komt ook tot uitdrukking in de rapportcijfers die respondenten geven voor de veiligheid in de eigen buurt. Gemiddeld krijgen de buurten in Zaanstad overdag een 8 en 's avonds een 7. In 2005 en 2003 gaven de respondenten vrijwel dezelfde waardering.

Hoewel men over de veiligheid in de stad redelijk tevreden is, lijkt de trend in de wijken juist tegenovergesteld. In 2005 scoorde alleen Poelenburg lager dan een 8 op de veiligheid overdag. In 2006 scoren 5 van de 19 wijken lager dan een 8 op de veiligheid overdag. De veiligheid 's avonds wordt in deze wijken ook lager gewaardeerd dan in 2005 maar nog wel steeds voldoende. Alleen Poelenburg niet, daar scoort men net als in 2005 een 6-. Of deze trend zich doorzet moet uit de Zaanpeiling 2007 blijken.

Bekendheid met wijkoverleg daalt, vertegenwoordiging stijgt
In alle wijken van Zaanstad is een wijkoverleg actief. 56% van de respondenten weet dat er een wijkoverleg actief is in hun wijk. Maar belangrijker is misschien wel dat 36% aangeeft dit niet te weten. Dit terwijl alle wijken in Zaanstad wel een dergelijk overleg hebben. Van de respondenten die het wijkoverleg kennen voelt 38% zich door dat overleg vertegenwoordigd. Voor 26% is dat niet het geval. Ten opzichte van 2004 is het percentage respondenten dat bekend is met het wijkoverleg gedaald (nu 56%, 63% in 2004). Wel voelen respondenten zich nu (38%) meer vertegenwoordigd door het wijkoverleg dan toen (23%). Daarnaast is het zo dat jonge respondenten (jonger dan 35 jaar) minder bekend zijn met het wijkoverleg. Zij voelen zich ook minder vertegenwoordigd door dat overleg.

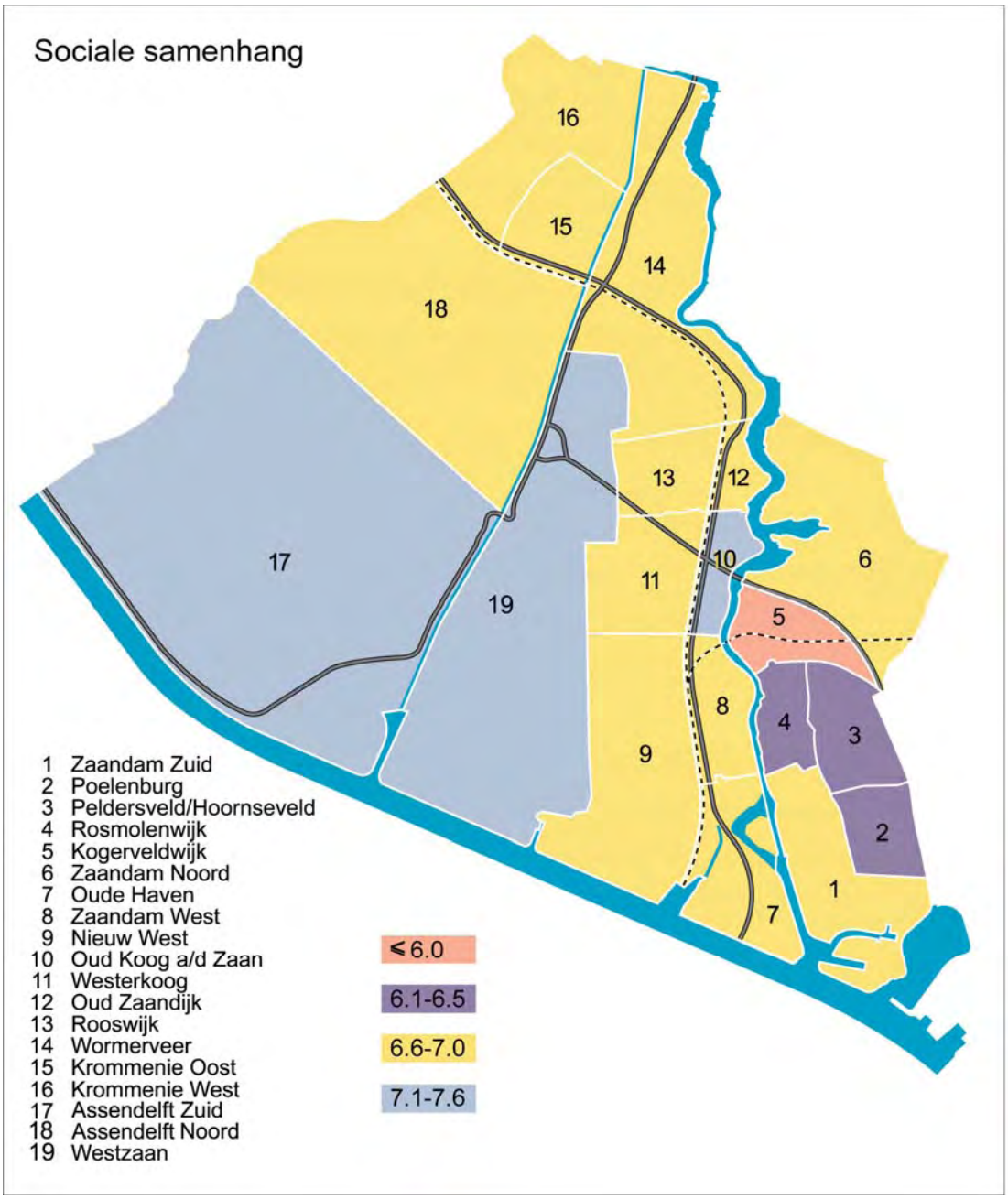
In een aantal wijken is het wijkoverleg zeer bekend, zoals in Westerkoog (90%) en Rooswijk (88%). Dit komt waarschijnlijk doordat deze wijkoverleggen erg actief zijn. Maar dat een wijkoverleg bekend is betekent nog niet dat meer mensen zich er door vertegenwoordigd voelen (38% van de respondenten bekend met het wijkoverleg voelt zich vertegenwoordigd). In Assendelft Noord, Krommenie Oost en Zaandam Zuid is men het minst bekend met het wijkoverleg. Assendelft Noord is een nieuwbouwwijk met veel mensen van buiten de Zaanstreek. Het wijkoverleg heeft daar door mogelijk minder bekendheid.

2.2 Leefbaarheid in de wijk

In de enquête is aan de inwoners van Zaanstad gevraagd hoe "leefbaar" zij hun wijk vinden. Omdat het begrip leefbaarheid niet in één term te vatten is, is de inwoners gevraagd hun mening te geven over een aantal deelaspecten van dat begrip. Door de presentatie van de scores op al die verschillende deelaspecten komt een totaalbeeld over leefbaarheid in de wijk naar boven. De scores op de deelaspecten hebben de vorm gekregen van cijfers tussen 2 en 10.

Sociale samenhang
Voor een leefbare buurt is het van belang dat bewoners elkaar kennen en zich thuis voelen in hun woonbuurt (sociale samenhang). Zie Figuur 4 op pagina 10.

Zaanstad als geheel scoort op sociale samenhang een 6,8. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2005 en 2003 toen Zaanstad nog een 6,6 scoorde. Van alle wijken scoort Kogerveldwijk (5,9) het laagst op sociale samenhang, gevolgd door Poelenburg (6,2). Voor Poelenburg is dit wat beter dan vorig jaar toen het nog een 5,9 scoorde. Uit de Zaanpeiling 2007 moet blijken of deze stijging doorzet. Westzaan steekt er net als in 2005 weer ruim bovenuit met een 7,6.

Figuur 4

Betrokkenheid is hoog

Mensen voelen zich door de jaren heen nog steeds in grote mate verantwoordelijk voor hun leefomgeving. Zo blijkt uit de vraag of men zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in de eigen buurt. Van de respondenten beantwoordt 81% de vraag bevestigend, dit percentage lag in 2002 en 2003 op 83% en in 2005 op 82%. De laagste scores komen voor in Poelenburg (69%) en de hoogste in Krommenie West (89%) en Zaandam West (88%).

Van de respondenten geeft 24% aan zelf actief te zijn geweest in de buurt. Het percentage 'actieven' varieert van 14% in Rooswijk tot 33% in Oud Zaandijk. Het percentage 'actieven' in Rooswijk is het afgelopen jaar flink gedaald. In 2005 scoorde de wijk nog het hoogst met 33%.

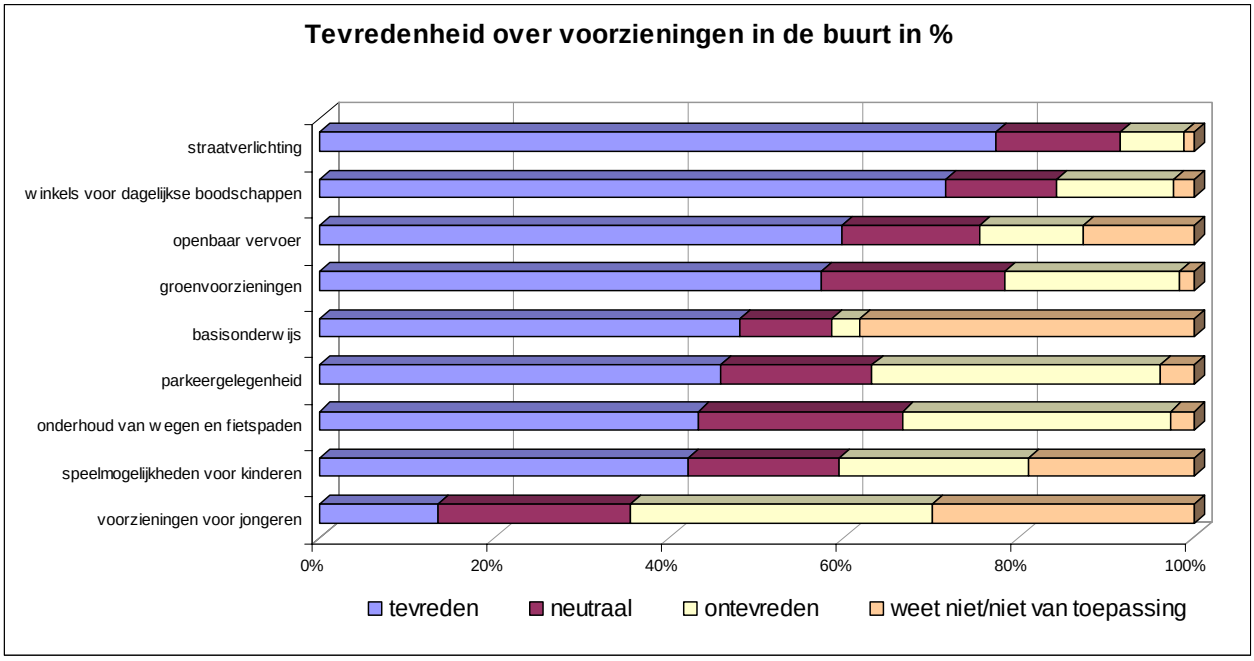
Overlast

Ook de mate waarin de respondenten overlast ervaren is voor heel Zaanstad uitgedrukt in een cijfer, waarbij de waarde 2 wil zeggen *dat men geen overlast ervaart* en de waarde 10 *juist dat men zeer veel overlast ervaart*. Voor de gemeente als geheel geldt een waarde van 5,5 (5,4 in 2003 en 5,5 in

2005). Poelenburg (6,2) en Westzaan (4,9) vormen de beide uitersten. Vergeleken met eerdere jaren zit er wel variatie in de scores maar die zijn erg klein en kunnen daarom niet als effect gezien worden.

Verloedering
Er is gevraagd in welke mate de respondenten verloedering van hun wijk en hun gemeente ervaren. De gehanteerde schaal loopt ook hier van 2 (weinig voorkomend) tot 10 (zeer veel voorkomend). Het cijfer voor de totale gemeente ligt op een 6,4. Dit is ongeveer gelijk aan het cijfer van 2003 en 2005 (6,5). Poelenburg scoort het hoogst op verloedering met een 7 en Westzaan het laagst met een 5,3. Ondanks dat Poelenburg nog steeds het hoogst scoort op verloedering is er wel een opvallende daling. De score daalt daar van een 7,4 en een 7,6 in respectievelijk 2003 en 2005 naar een 7 in 2006.

Tevredenheid voorzieningen
Ook het niveau van de voorzieningen in de buurt is een graadmeter voor leefbaarheid. Het oordeel van inwoners over de leefbaarheid van hun stad en hun buurt wordt mede bepaald door de tevredenheid over zaken als de beschikbaarheid van winkels, speelmogelijkheden voor kinderen, openbaar vervoer en parkeerplaatsen. Daarom is aan de inwoners gevraagd een oordeel te geven over een aantal voorzieningen, die beschouwd kunnen worden als de basis van het totale voorzieningenniveau. Zie Figuur 5.

Figuur 5

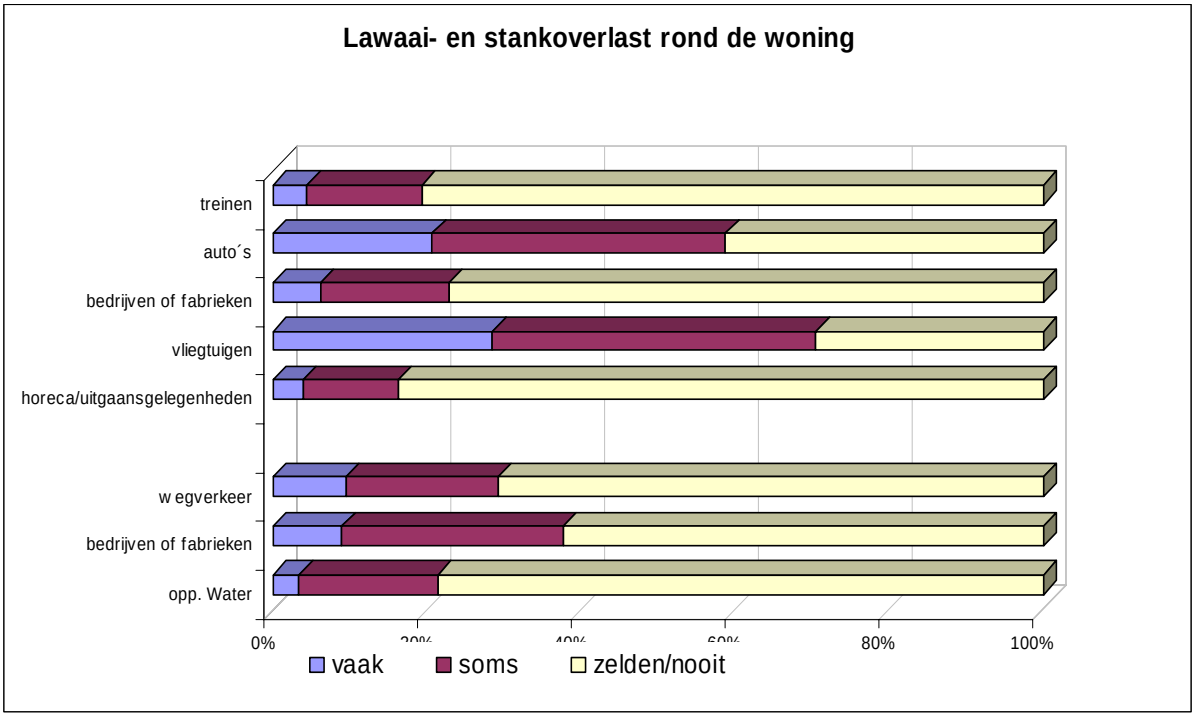
Net als in 2005 constateren we ook in 2006 een 'overall' stijging in de tevredenheid over de beschikbaarheid van de voorzieningen in de buurt. De stijging in de tevredenheid over de speelmogelijkheden voor kinderen, ingezet in 2005 (van 31% naar 39%) lijkt zich door te zetten in 2006 (van 39% naar 42%).

Maar hoe zit het met de tevredenheid over de voorzieningen in de wijken? Ten opzichte van Zaanstad (72% tevreden) is men in de wijk Kogerveld erg ontevreden (29% tevreden) over de winkelvoorzieningen en in Krommenie Oost (93%) en Westerkoog (97%) juist erg tevreden. Wat betreft het openbaar vervoer zien we juist dat men in de wijk Kogerveld buitenmatig tevreden is (89%) en in de dorpen Westzaan (18%) en Assendelft (Zuid 23% en Noord 34%) juist niet. De parkeervoorzieningen in Oud Koog aan de Zaan zijn, vergeleken met Zaanstad als totaal, onder de maat (27% tevreden). In Pelders-/Hoornseveld geldt het tegenovergestelde, daar is 67% tevreden.

Wanneer de mate van tevredenheid over de voorzieningen in de wijken over meerdere jaren bekeken wordt zijn er soms stevige schommelingen te zien. Zo daalt de tevredenheid over de winkels in

Kogerveldwijk van 35% in 2003 naar 18% in 2005, in 2006 stijgt het weer naar 29%. Deze schommeling is vermoedelijk veroorzaakt door de negatieve ophef over het Zilverschoonplein (de winkelvoorziening in Kogerveldwijk) in 2005. Inmiddels is het winkelcentrum opgeknapt en dat veroorzaakt waarschijnlijk de stijging in 2006. Iets vergelijkbaars zien we terug in Oud Zaandijk. Daar was men in 2003 en 2005 net zo tevreden over het onderhoud van de wegen als dat men dat gemiddeld in Zaanstad was (ongeveer 40%). In 2006 is men opeens veel meer tevreden (66%) dan in Zaanstad (43%). Hier heeft de stijging in tevredenheid vermoedelijk te maken met de inspanningen die de gemeente geleverd heeft om de bestrating te verbeteren.

Vliegtuiggeweld al jaren bron van overlast
Net als in 2003 en 2005 ondervindt men in Zaanstad ook in 2006 rond de woning de meeste geluidsoverlast van vliegtuigen, zie Figuur 6. Het percentage dat 'vaak' hinder ondervindt van vliegtuigoverlast is met name in Assendelft Zuid (73%), Westzaan (60%), Assendelft Noord (55%), Krommenie Oost (55%) en Krommenie West (63%) erg hoog. Deze gebieden liggen dan ook onder de vliegroutes van Schiphol. Maar ook auto´s vormen een belangrijke bron van geluidshinder. De minste geluidsoverlast ondervindt men van horeca- en uitgaansgelegenheden. Dit soort gelegenheden is vaak geconcentreerd, waardoor een kleiner gebied hinder ondervindt.

Figuur 6

Geurende industrie
Wat betreft stankoverlast komt de meeste overlast van bedrijven en fabrieken, want de Zaanstreek kent relatief veel geurende industrie. Van de ondervraagden geeft 38% aan vaak of soms last te hebben van stankoverlast van bedrijven of fabrieken. In 2005 was dit nog 44%. De wijken met de meeste stankoverlast zijn Oud Koog aan de Zaan en Oud Zaandijk.

Zowel de ervaren geluidsoverlast als de stankoverlast is in Oud Koog aan de Zaan en Oud Zaandijk ruim twee keer zo hoog als het Zaans gemiddelde. Zo heeft 86% van de respondenten in Oud Koog aan de Zaan en 80% in Oud Zaandijk last van de stank van bedrijven/fabrieken (tegenover 38% in de stad als geheel). En heeft 62% van de respondenten in Oud Koog en 55% van de respondenten in Oud Zaandijk last van het geluid van de bedrijven/fabrieken (in Zaanstad als geheel is dat 23%). Dit beeld zien we al sinds 2003. Een aantal grote fabrieken langs de Zaan is mogelijk debet aan die overlast.

2.3 Veiligheid

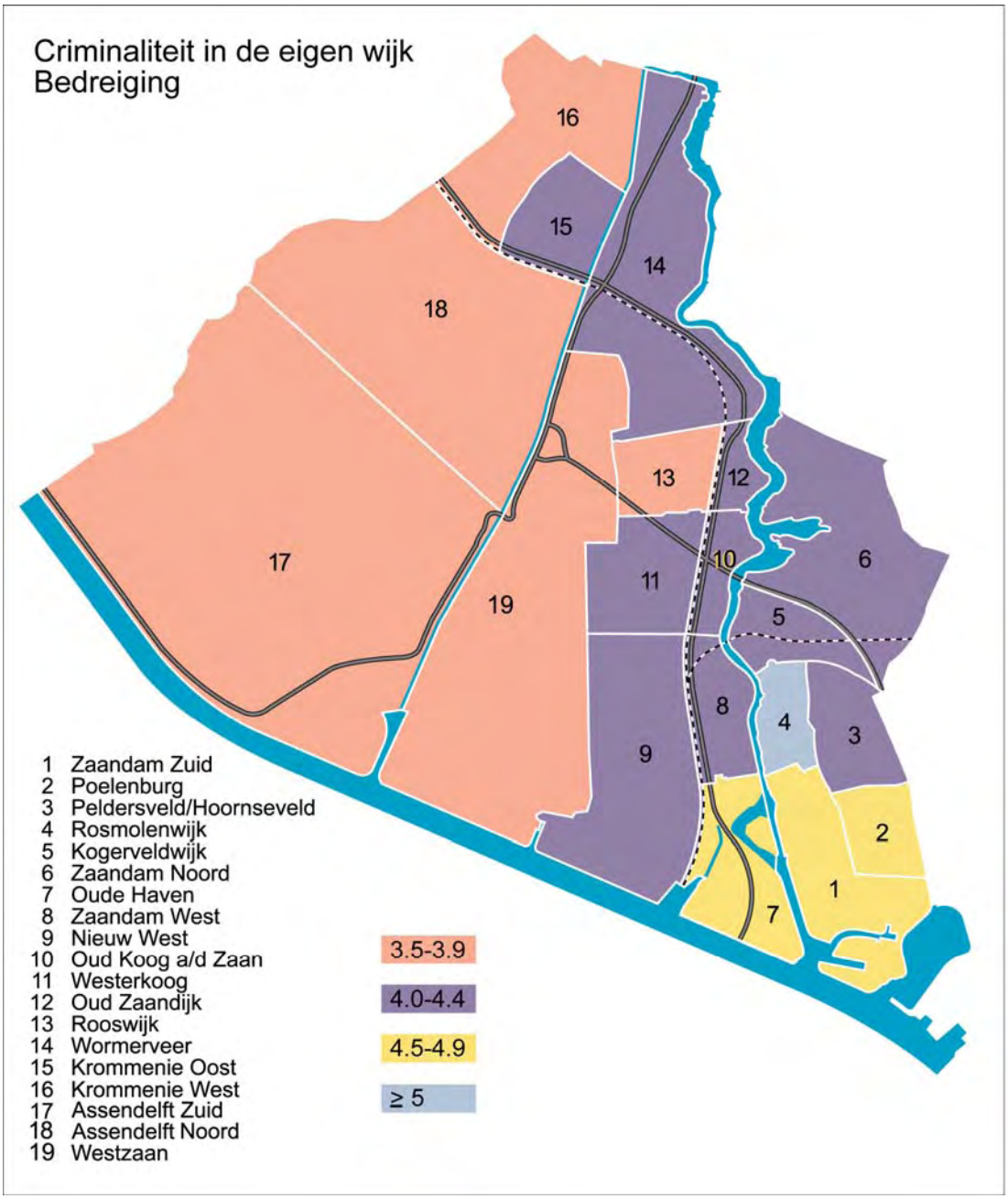
In de enquête is aan de inwoners van Zaanstad gevraagd hoe zij de veiligheid in de stad ervaren. Hierbij gaat het niet alleen om veiligheid in het algemeen maar ook om een aantal specifieke delicten (overlast, verloedering, vermogensdelicten en dreiging) en vermijdingsgedrag. Ook de verkeersveiligheid en de brandveiligheid van de woning komen aan de orde.

Kwart respondenten voelt zich wel eens onveilig
Van de respondenten voelt 24% zich wel eens onveilig. Van hen voelt 8% zich vaak onveilig en 72% voelt zich soms onveilig. In een eerdere paragraaf bleek al dat men zich in de eigen buurt minder onveilig voelt (18%). Kennelijk biedt de bekendheid van de eigen buurt toch een stukje veiligheid.

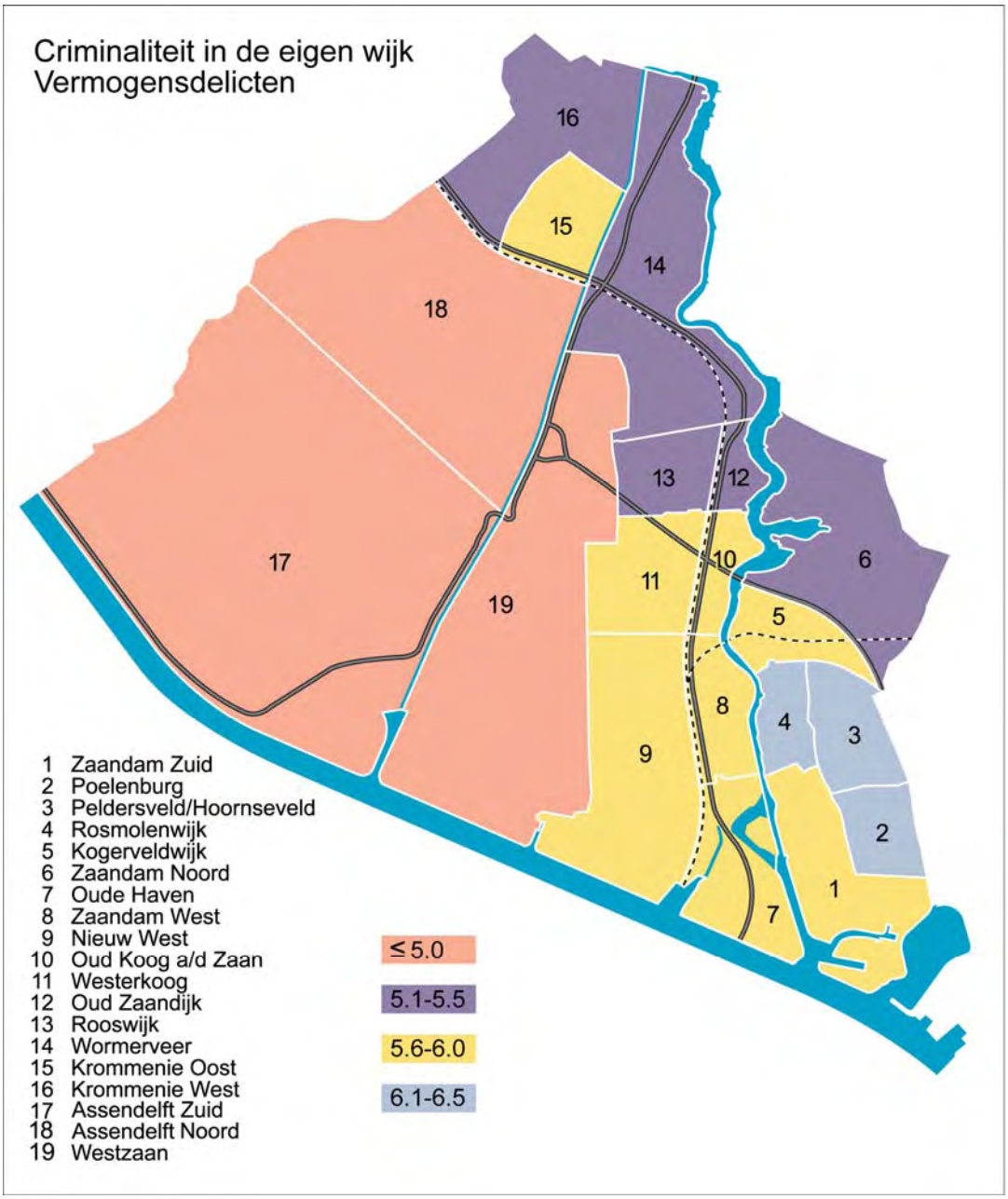
Vermijdingsgedrag groter bij vrouwen
Met vermijdingsgedrag bedoelen we gedrag dat wordt vertoond om onveilige situaties uit de weg te gaan. Zoals het vermijden van bepaalde plekken, of 's avonds de deur niet meer open doen of dat men waardevolle spullen thuis laat uit angst voor beroving. Tussen de 60% en 65% van de respondenten geeft aan zelden of nooit onveilige plaatsen en situaties te vermijden. Tussen de 23% en 33% doet dit soms wel. Vrouwen vertonen significant meer vermijdingsgedrag dan mannen. Respondenten uit Zaandam Zuid Oost (Zaandam Zuid, Poelenburg, Pelders-/Hoornseveld en Rosmolenwijk) geven relatief vaker aan onveilige situaties uit de weg te gaan.

Perceptie van buurtproblemen
Er zijn twee indicatoren die iets zeggen over de perceptie van buurtproblemen op het gebied van veiligheid, te weten 'bedreiging' en 'vermogensdelicten'. De indicator 'bedreiging' wordt gemeten aan de hand van het voorkomen van dronken mensen op straat, bedreiging, lastig gevallen worden op straat, drugsoverlast, geweld en tasjesroof (het betreft de ervaringen van de mensen, en niet de aangiftes). De indicator 'vermogensdelicten' wordt gemeten aan de hand van het voorkomen van gebeurtenissen als diefstal van fietsen, diefstal uit auto's, beschadiging of vernieling van auto's en woninginbraak. De schaal loopt voor beide indicatoren van 2 (weinig voorkomend) tot 10 (vaak voorkomend).

De respondenten scoren in Zaanstad als geheel een 4,2 op de indicator bedreiging. Dit betekent dat bedreiging niet zo veel voorkomt. De meeste dreiging wordt ervaren door respondenten in de Rosmolenwijk (5,1), de minste in Westzaan en Assendelft Noord (3,6). Zie Figuur 7 op pagina 14. In eerdere jaren ervoer men in Poelenburg de meeste dreiging, in 2006 is die score voor Poelenburg met 0,5 punt gedaald. In 2007 zal blijken of dit een trend is.

Criminaliteit in de eigen wijk
Bedreiging
16
15
14
18
13
12
17
11
10
6
19
5
8
4
3
9
2
1
7
1 Zaandam Zuid
2 Poelenburg
3 Peldersveld/Hoornseveld
4 Rosmolenwijk
5 Kogerveldwijk
6 Zaandam Noord
7 Oude Haven
8 Zaandam West
9 Nieuw West
10 Oud Koog a/d Zaan
11 Westerkoog
12 Oud Zaandijk
13 Rooswijk
14 Wormerveer
15 Krommenie Oost
16 Krommenie West
17 Assendelft Zuid
18 Assendelft Noord
19 Westzaan
3.5-3.9
4.0-4.4
4.5-4.9
≥ 5

Figuur 7

Figuur 8

Op de indicator vermogensdelicten scoort Zaanstad als totaal een 5,6. In de wijken Poelenburg en Pelders-/Hoornseveld ervaren de respondenten de meeste vermogensdelicten (6,4). Voor Poelenburg betekent dit een daling (6,9 in 2005). In Westzaan (4,6) ervaren de respondenten de minste vermogensdelicten, zie Figuur 8.

Veiligheid Zaandam Centrum
De respondenten zijn ook gevraagd naar hun mogelijke onveiligheidsgevoelens in het centrum van Zaandam. Het gaat hier vooral om het winkelcentrum en het uitgaansgebied.

Zowel het winkelgebied als het uitgaansgebied worden overdag als betrekkelijk veilig beschouwd. De gebieden krijgen respectievelijk de rapportcijfers 7,2 en 7,1. Over de veiligheid in de avonduren hebben de respondenten een andere mening. Dan scoren het winkelgebied en het uitgaansgebied respectievelijk het rapportcijfer 5,6 en 5,5.

Rapportcijfer: veiligheid centrum Zaandam			
	2003	2005	2006
winkelgebied overdag	7,3	7,4	7,2
winkelgebied ´s avonds	5,8	5,8	5,6
uitgaansgebied overdag	7,2	7,2	7,1
uitgaansgebied ´s avonds	5,5	5,6	5,5

Tabel 2

´s Avonds vindt men beide gebieden een stuk onveiliger dan overdag, zie Tabel 2. Wanneer de rapportcijfers vergeleken worden met eerdere jaren dan lijkt er sprake van een lichte achteruitgang in het winkelgebied. Of die daling er ook werkelijk is valt moeilijk te zeggen. De Zaanpeiling 2007 kan hier mogelijk meer duidelijkheid over geven.

Meer veiligheid
In de Zaanpeiling is tevens naar veiligheidsgevoelens gevraagd over specifieke aspecten zoals brandveiligheid en verkeersveiligheid.

Van de respondenten vindt 39% het verkeer in de buurt veilig en 25% vindt het verkeer onveilig. Daarnaast heeft 36% een neutrale mening hierover. De meest verkeersveilige wijk, volgens de eigen inwoners, is Rooswijk: 56% vindt het verkeer veilig en slechts 9% onveilig. De minst verkeersveilige wijk is Assendelft Noord: 27% vindt het verkeer daar veilig en 40% vindt het onveilig.

Van de respondenten vindt 52% de eigen woning voldoende brandveilig, 7% vindt de eigen woning juist onvoldoende brandveilig en 41% heeft hier geen uitgesproken mening over. De respondenten is tevens gevraagd of zij brandrepressiemiddelen in huis hebben, zoals brandalarm en blusmiddelen. Aangezien men meerdere van deze middelen in huis kan hebben telt het percentage niet op tot 100%. Van de respondenten heeft 57% een rookmelder in huis, 24% blusmiddelen en 8% heeft andere brandrepressieve maatregelen getroffen. Belangrijker is echter dat 34% geen brandrepressieve maatregelen genomen heeft.

De respondenten die hun woning als brandveilig beoordelen hebben meer brandrepressieve maatregelen getroffen dan de respondenten die hun woning niet als brandveilig beoordelen. Dit verschil zit met name in het aantal mensen dat rookmelders heeft geplaatst (68% bij brandveilige woningen en 37% bij niet brandveilige woningen).

2.4 Conclusie Leefbaarheid en Veiligheid

Respondenten wonen over het algemeen erg prettig in hun buurt. Dat wordt ondersteund door de rapportcijfers die zij geven voor hun woningomgeving. Het gevoel van veiligheid in de eigen buurt is overdag een stuk beter dan 's avonds. Desondanks voelt men zich in de eigen buurt ten alle tijden veiliger dan elders in Zaanstad. De veiligheid in het winkelgebied vertoont een licht achteruitgang.

Problemen in de wijken zitten veelal in het slechte onderhoud van de bestrating, verkeersproblemen, parkeerproblemen en vervuiling van de woonomgeving. Wat betreft de aandacht die de gemeente heeft voor problemen in de buurt zien we dat vergeleken met eerdere jaren meer mensen vinden dat de gemeente daaraan voldoende aandacht besteedt. Uit de Zaanpeiling 2007 moet blijken of dit effect doorzet.

De respondenten zijn veelal betrokken bij de buurt. Dit ziet men echter niet terug in het aantal actief betrokkenen. Wel lijkt de sociale samenhang in de lift te zitten. Vliegtuiglawaai is een grote bron van overlast voor Zaanstad, met name in Assendelft. Opvallend is verder dat Poelenburg op een aantal van deze onderwerpen een positieve lijn laat zien. En hoewel de wijk veelal nog onderaan de ranglijst staat, worden de inspanningen in de wijk klaarblijkelijk wel gewaardeerd.

3 Hoe doet de gemeente het?

De respondenten hebben een oordeel kunnen geven over de verschillende soorten dienstverlening door de gemeente. Daarnaast konden zij ook hun mening geven over het centrum van Zaandam en dan met name Inverdan, de politiek en de communicatie vanuit de gemeente.

3.1 Publieke dienstverlening via balie, telefoon en internet

Meeste contact over paspoort en grofvuil
Aan de respondenten is gevraagd hoe vaak zij in het afgelopen jaar contact hebben gehad met de publieke dienstverlening van de gemeente (mondeling, telefonisch of schriftelijk). Bijna een kwart (23%) heeft drie of meer keer contact gehad, 17% twee keer en 20% heeft één keer contact gehad.

De tabel hieronder geeft een overzicht van de jaren 2004 en 2006. Omdat een tweetal categorieën in 2004 nog niet opgenomen was zijn ze onderling moeilijk te vergelijken. Toch kan worden geconcludeerd dat het percentage contacten met betrekking tot het aanvragen van een paspoort of rijbewijs alsmede grofvuilmeldingen nog steeds de meest voorkomende contacten zijn. De categorie 'anders, nl. . .' is ook behoorlijk groot (17%). Daarbij gaat het om uiteenlopende onderwerpen, waaronder adreswijzigingen, bezwaarschriften, klachten, huwelijken, saneringen en palenpest.

Contact met de gemeente over.		
% contacten	2004	2006
aanvraag paspoort of rijbewijs	27%	30%
melding grofvuil	29%	26%
melding openbare ruimte	-	4%
aanvraag van een vergunning	6%	5%
aanvraag huursubsidie	1%	1%
aanvraag bijstandsuitkering	1%	2%
betaling van een gemeentelijke aanslag	3%	4%
uittreksel bevolkingsregister	-	6%
vraag om informatie over. . . .	12%	6%
anders, nl. . .	21%	17%

Tabel 3

Verdeeld over de verschillende gemeentelijke diensten zijn verreweg de meeste contacten met de afdeling Burgerzaken (53%). Op afstand komt het percentage respondenten dat contact heeft gehad met de Gemeentewerf (7%) en de afdeling Bouwen, wonen en bedrijven (6%). De afdeling Belastingen en Sociale zaken hebben beide een 'marktaandeel' van 5% in de contacten. Ongeveer een kwart (24%) van de respondenten heeft contact gehad met een andere afdeling.

77% van de respondenten is tevreden over de uitkomst van het contact. De ontevredenheid van de overige 23% zit met name in het moeizame contact dat zij hadden met de gemeente (onwillig, onvolledig, onredelijk en onjuist). Ook is men vaak ontevreden over de acties van de gemeente en het feit dat het lang duurt voordat er iets gebeurt. Wanneer de tevredenheid over het contact uitgesplitst wordt naar afdeling valt op dat men het meest tevreden is over het Gemeentearchief (100%), gevolgd door Burgerzaken (89%). Het minst tevreden is men over de afdeling Bouwen, wonen en bedrijven (52% tevreden). Deze percentages zijn allen ongeveer gelijk aan die van 2004.

Loket Stadskantoor drukst bezocht
De loketten van de dienst Publiek zijn door 47% van de respondenten minstens eenmaal bezocht in het afgelopen jaar. Het merendeel van hen bezocht het Stadskantoor (46%) gevolgd door de Bannehof (31%) en de Padlaan (16%). De overige 7% bezocht de andere vestigingen van de gemeente (o.a. Gemeentearchief en Gemeentewerf). Naar aanleiding van dit contact zijn de respondenten gevraagd een oordeel te geven over een aantal contactkenmerken, zie Tabel 4.

Contactkenmerken balie				
	postief		negatief	
	2004	2006	2004	2006
deskundigheid	90%	87%	10%	13%
klantgerichtheid	88%	84%	12%	16%
afhandelingssnelheid	84%	82%	16%	18%
wachttijd	79%	74%	21%	26%
openingstijden	75%	77%	25%	23%
privacy bij de balie	72%	78%	28%	23%

Tabel 4

Het meest positief is men over de deskundigheid van de ambtenaren. Het minst positief is men over de wachttijd.

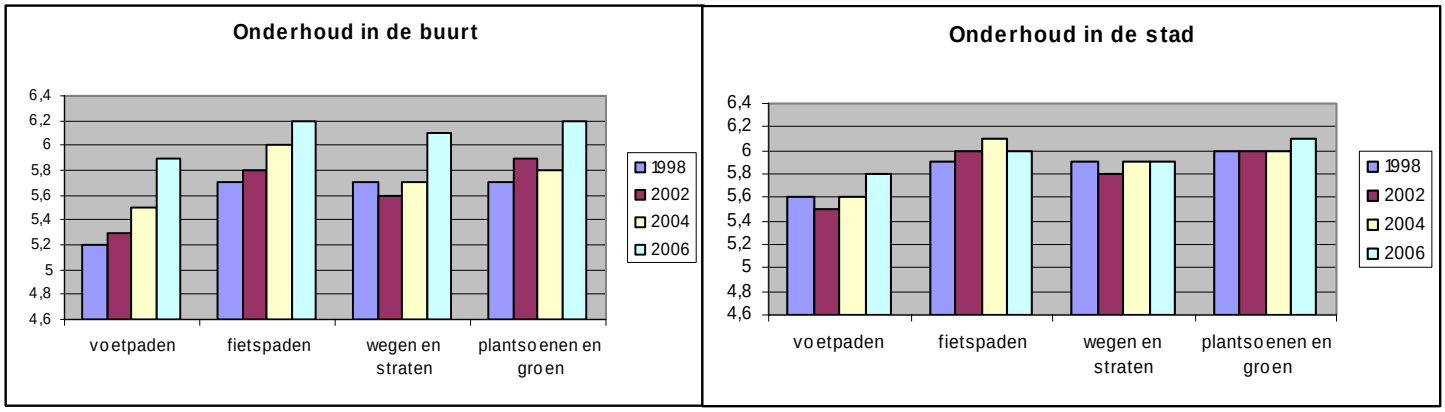
De contactkenmerken zijn ook nog uitgesplitst naar locatie, waarbij alleen is gekeken naar locaties waar meer dan 100 respondenten geweest zijn, te weten de Bannehof, het Stadkantoor en de Padlaan. Het meest positief is men over de locatie Padlaan. Daar beoordeelt men alles bovengemiddeld positief, behalve de privacy dit scoort bij slechts 67% positief. Het Stadskantoor scoort op alles gemiddeld, behalve op de wachttijd waar de score slechts 65% positief is. Op de Bannehof wordt die wachttijd juist bovengemiddeld gewaardeerd (en zal dus niet zo lang zijn) net als de privacy bij de balie. Die is op de Bannehof het best van alle drie de locaties.

Bekendheid 0900-nummer groeit
Het 0900-nummer van de gemeente is bekend bij 43% van de respondenten. Dit betekent dat ruim de helft van de respondenten (57%) het nummer niet kent. In 2002 was dat laatste nog 67% en in 2004 54%. Van de respondenten die het 0900-nummer kennen heeft 50% er ook gebruik van gemaakt. Van deze gebruikers heeft 58% positieve en 42% negatieve ervaringen. In 2004 was deze verhouding nog 72% positief tegenover 28% negatief. De negatieve ervaringen liggen vooral bij het doorverbinden (39%) en de afhandeling van de vraag (35%).

Internet wel bekend, maar gebruik kan beter
Dat de gemeente diensten aanbiedt via internet is bekend bij 72% van de respondenten. Van hen maakt 35% ook daadwerkelijk gebruik van die diensten, dat is 25% van het totale aantal respondenten. De gebruikers zijn wel zeer tevreden (81%) over de afhandeling via internet. De ontevredenheid van een deel van de respondenten kwam doordat ze vaak geen of een late reactie kregen. Respondenten in de leeftijd van 35 tot 49 jaar maken het meest gebruik van het internet.

3.2 Dienstverlening buiten ruimte en milieu

Onderhoud in de buurt beter beoordeeld dan in de stad
De respondenten is gevraagd rapportcijfers (van 1 tot 10) te geven voor het onderhoud van voetpaden, fietspaden, wegen/straten en plantsoenen/groen in de buurt en in de stad als totaal.

Figuur 9

Al met al scoort het onderhoud in zowel de buurt als de stad een kleine zes. Waarbij de buurt meer naar een 6+ gaat en de stad naar een 6- neigt. De rapportcijfers voor het onderhoud in de buurt zitten sinds 1998 in de lift. Zie Figuur 9.

Zaandam West, Oud Koog aan de Zaan en Wormerveer scoren het laagst op het onderhoud in de buurt. Nieuw West, Oud Zaandijk en Rooswijk scoren het hoogst. Maar 'overall' wordt er maar weinig afgeweken van het gemiddelde. Er blijkt een samenhang te bestaan tussen de waardering voor het onderhoud in de buurt en leeftijd. Ouderen (6) geven een lager rapportcijfer dan jongeren (6,5).

Poelenburgers erg tevreden over groenonderhoud
Er is ook gevraagd naar een viertal specifieke onderhoudszaken, waaronder het onderhoud aan het bestaande groen en de veegfrequentie, zie Tabel 5. Ruim een derde van de respondenten antwoordt neutraal op de vraag naar de tevredenheid hierover.

Specifiek onderhoud in %					
	zeer tevreden	tevreden	neutraal	ontevreden	zeer ontevreden
onderhoud aan het bestaande groen in de wijk	3	43	33	18	3
hondenpoepbeleid	2	20	41	27	11
frequentie vegen	1	32	40	22	5
opruimen zwerfvuil	1	22	35	34	8

Tabel 5

Net als in 2004 is men het meest tevreden over het onderhoud aan het bestaande groen in de wijken. En ook toen was men het minst tevreden over het opruimen van zwerfafval. Bekeken naar wijk springt Poelenburg er meestal negatief uit, maar nu is het eens omgekeerd. In Poelenburg is men namelijk het meest tevreden over het onderhoud aan het bestaande groen (70%). In Wormerveer is men daarentegen het minst tevreden (35%). Over het hondenpoepbeleid is men vooral ontevreden in de Rosmolenwijk (53%) en Oud Zaandijk (50%). In Kogerveldwijk is men erg tevreden over de frequentie van de veegwerkzaamheden (47%). In Oud Koog aan de Zaan en Assendelft Noord is men juist weer ontevreden over het opruimen van het zwerfvuil, respectievelijk 55% en 54% is daar ontevreden.

Rosmolenwijkers doen het minst aan afvalscheiding
Over de inzameling van het afval is 82% van de respondenten tevreden. Dit is lager dan het aandeel in 2004 (85%) maar nog steeds hoger dan in 2002 (76%). 84% van de respondenten biedt het afval gescheiden aan. In Westzaan (93%) is men het meest tevreden over het inzamelen van het afval, en in Poelenburg (69%) het minst. In Westzaan (96%) wordt relatief het meest aan afvalscheiding gedaan. In de Rosmolenwijk (67%) doet men dat het minst. Respondenten van 50 jaar en ouder zijn meer tevreden over de afvalinzameling dan respondenten die jonger zijn. Ouderen doen ook meer aan afvalscheiding. Totdat zij boven de 70 jaar komen, dan wordt het wellicht fysiek te lastig en stopt een deel van de respondenten met het scheiden van afval. Respondenten tussen de 30 en 34 jaar doen het minst aan afvalscheiding (74%).

Helft tevreden over afhandeling melding openbare ruimte
De respondenten is ook gevraagd of zij wel eens een melding hebben doorgegeven over de openbare ruimte. 22% van de respondenten heeft dit wel eens gedaan. Ongeveer de helft was tevreden over de afhandeling van die melding. Jongeren tot 29 jaar geven minder vaak een melding door. Dit komt mogelijk omdat een deel van hen nog bij de ouders inwoont en zich minder druk maakt om dat soort dingen.

3.3 Politiek en inspraak

Jongeren stemmen!
Bij de laatste gemeenteraadsverkiezing in maart 2006 heeft 75% van de respondenten zijn of haar stem uitgebracht. Dit percentage ligt veel hoger dan de werkelijke opkomst destijds (54%). Kennelijk zijn mensen die de Zaanpeiling invullen meer geneigd om te gaan stemmen. Onder de respondenten die hun stem uitbrachten zijn veel 50-plussers maar ook jongeren tot 25 jaar goed vertegenwoordigd.

Mensen uit de laagste en hoogste inkomensgroep stemmen relatief meer dan de middeninkomens. De opkomst onder allochtonen (56%[3]) was lager dan onder autochtonen (77%).

Middelmatige interesse in plaatselijke politiek
Ondanks de hoge opkomst onder de respondenten bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen is de interesse in de politiek onder de respondenten gemiddeld. Van de respondenten geeft 60% aan enige interesse te hebben in de plaatselijke politiek en 10% veel interesse. In 2004 lagen die percentages op respectievelijk, 64% en 9%. Mannen zijn iets meer geïnteresseerd in politiek, net als ouderen en mensen met een bovengemiddeld inkomen. Allochtonen zijn net iets minder geïnteresseerd in de politiek dan autochtonen maar zijn nog steeds redelijk geïnteresseerd.

Stellingen over de plaatselijke politiek
In het algemeen kan geconcludeerd worden dat de ondervraagden niet veel vertrouwen hebben in het lokale bestuur. Dit blijkt uit de scores op de stellingen hieronder.

Stellingen gemeentepolitiek					
% eens	1993	1996	2000	2004	2006
het gemeentebestuur heeft een duidelijke visie op de toekomst van Zaanstad	-	-	-	24%	16%
voor mensen zoals ik is de gemeentepolitiek te ingewikkeld	22%	24%	21%	15%	18%
ik heb alle vertrouwen in de gemeenteraad	12%	7%	9%	10%	10%
onze belastinggelden worden in Zaanstad over het algemeen goed besteed	9%	5%	7%	9%	8%
het gemeentebestuur van Zaanstad doet veel om de mensen bij het bestuur te betrekken	9%	9%	7%	16%	10%

Tabel 6

Relatief minder mensen dan in 2004 hebben vertrouwen in de toekomstvisie van het gemeentebestuur, dat toen ook al niet zo groot was. Ook vindt een laag percentage dat het gemeentebestuur veel doet om mensen bij het bestuur te betrekken (10%). Dat percentage is ten opzichte van 2004 gedaald. Het beleid van het nieuwe gemeentebestuur om interactiever te zijn met de burgers heeft op het moment van enquêteren nog geen wortel geschoten. Waarschijnlijk is het nog te vroeg om dit te meten, daarom is het interessant hoe men daar bij de volgende Zaanpeiling over denkt.

Inspraak
Van de respondenten heeft 22% wel eens een gemeentelijke inspraak- of informatiebijeenkomst bezocht. Dit is iets minder dan in 2004, toen 27% van de respondenten een dergelijke bijeenkomst bezocht. Het merendeel (47%) van de respondenten die een bijeenkomst bezocht, beoordeelde deze ook als min of meer waardevol en 31% als waardevol. Desondanks vindt een derde van de ondervraagden dat men onvoldoende inspraak heeft bij gemeentelijke maatregelen (34%), een derde vindt het voldoende en de rest heeft geen mening. Opvallend meer ouderen bezoeken de inspraak- of informatiebijeenkomsten.

3.4 Communicatie vanuit de gemeente

Een gemeente kan op veel manieren communiceren met haar inwoners; via internet, de krant, bewonersbrieven, etc. Deze en nog een aantal andere communicatiemiddelen van de gemeente zijn door de respondenten beoordeeld.

Gebruik website Zaanstad moet nog groeien
De website www.zaanstad.nl wordt door 43% van de respondenten wel eens bezocht. Een meerderheid van de inwoners maakt dus nog geen gebruik van het internet in de communicatie met de gemeente. Onder de bezoekers van www.zaanstad.nl zijn iets meer mannen dan vrouwen, jongeren bezoeken de site ook vaker. Respondenten met een leeftijd tot 50 jaar bezoeken de website naar verhouding vaker dan 50-plussers. In deze laatste groep daalt het bezoek steeds sneller naarmate de leeftijd stijgt. Van de allochtonen bezoekt 31% de website. De bezoekers van de website zijn redelijk tevreden, 33% beoordeelt de website als goed en 52% als redelijk goed.

[3] De respons onder de allochtone inwoners ligt lager dan die onder de autochtone inwoners. Dat betekent dat bij de schatting van een populatiepercentage de onzekerheidsmarge groter is.

Zaanstad Journaal bereikt veel inwoners
Het Zaanstad Journaal wordt door 71% van de respondenten wel eens gelezen. Met name ouderen lezen het vaak. Van de respondenten van 60 jaar en ouder geeft 80% of meer aan het Zaanstad Journaal te lezen. Tussen de 30 en 60 jaar is dat gemiddeld rond de 70% maar daaronder daalt het snel. Nog maar 38% van de jongeren tussen de 18 en 24 jaar leest het Zaanstad Journaal wel eens. Het Zaanstad Journaal bereikt ook de allochtone inwoners (62%) van Zaanstad, zij het iets minder goed dan de autochtonen (72%). De lezers van het Zaanstad Journaal beoordelen het blad redelijk (58%) tot goed (34%). Mannen beoordelen het blad over het algemeen als redelijk, vrouwen zeggen wat vaker het blad goed te vinden. Leeftijd is ook van invloed op het oordeel over het Zaanstad Journaal. Naarmate men ouder wordt beoordeelt men het Journaal steeds meer als goed (53% goed, 75-plussers) en steeds minder als redelijk (83% redelijk, 18-24 jaar).

Buurtinformatie meest interessant
Als het gaat om informatie vanuit de gemeente dan is men vooral geïnteresseerd in informatie over de buurt waarin men woont, gevolgd door gemeentelijke bekendmakingen. Uit de vergelijking met 2004 blijkt dat de interesse voor informatie in het algemeen gestegen is, zie Tabel 7.

Interesse in soort informatie		
	2004	2006
politiek actuele informatie	17%	22%
gemeentelijke bekendmakingen	52%	61%
buurtinformatie	67%	85%
informatie over het gemeentelijk beleid	33%	40%
informatie over gemeentelijke diensten en producten	49%	46%

De antwoorden tellen niet op tot 100% omdat er meerdere antwoorden mogelijk waren

Tabel 7

De algehele interesse voor gemeentelijke informatie is gestegen. De meest aangewezen wijzen om die informatie met de inwoners te communiceren zijn volgens de ondervraagden het Zaanstad Journaal en de bewonersbrieven.

Bewonersbrieven zeer gewenst
De respondenten zijn redelijk tot zeer geïnteresseerd (82%) in informatie van de gemeente over plannen met hun wijk of buurt. Maar slechts 27% is van mening dat de gemeente hen goed voorlicht over maatregelen waarmee ze te maken krijgen. Gelukkig geeft 93% aan het op prijs te stellen als de gemeente hen via bewonersbrieven zou informeren. Ook hier blijkt weer het nut van de bewonersbrieven als communicatiemiddel.

Klein bereik Zaanradio
In Zaanstad heeft men ook de beschikking over een aantal lokale radio- en tv-zenders: Zaanradio, RTV/NH en AT5. De beide tv-zenders zijn goed bekend bij de respondenten. Zaanradio wat minder, 24% van de respondenten geeft aan de zender niet te kennen. Slechts 10% van de respondenten geeft aan de zender te beluisteren. Dat zijn met name ouderen (60-plus). RTV/NH en AT5 worden daarentegen wel goed bekeken. Van de respondenten kijkt 20% elke dag RTV/NH en AT5 wordt door 26% van de respondenten dagelijks bekeken. Respectievelijk 32% en 35% van de respondenten bekijkt de zenders meerdere keren per week. Zie Tabel 8.

Kijk- en luistergedrag regionale omproepen						
	Zaanradio		RTV/NH		AT5	
	2004	2006	2004	2006	2004	2006
(bijna) elke dag	2%	1%	16%	20%	26%	26%
enkele malen per week	4%	4%	26%	32%	34%	35%
< 1 keer per week	3%	5%	15%	17%	15%	15%
zelden of nooit	71%	66%	40%	28%	25%	23%
zender ken ik niet	20%	24%	3%	3%	1%	1%

Tabel 8

Vergeleken met 2004 zien we dat RTV/NH meer kijkers aan zich heeft kunnen binden. RTV/NH trekt zowel oudere als jongere kijkers, waarbij de ouderen wel met meer regelmaat kijken. AT5 trekt een breed publiek waarin alle leeftijden goed vertegenwoordigd zijn.

3.5 Zaandam Centrum: Inverdan

Inverdan is een project dat het centrum van Zaandam ingrijpend gaat veranderen. De gemeente vindt het daarom belangrijk om een zogenaamde 'vinger aan de pols' te houden en de inwoners te vragen naar hun mening over het centrum en Inverdan.

Bereikbaarheid centrum daalt
Wanneer we de situatie in het centrumgebied op allerlei punten vergelijken met eerdere jaren dan springen er twee zaken uit. Een flinke stijging van het aantal mensen dat ontevreden is over de bereikbaarheid van het centrum met de auto (41% onvoldoende ten opzichte van 31% in eerdere jaren) en de parkeermogelijkheden voor die auto in het centrum (39% onvoldoende ten opzichte van 28% in eerdere jaren). Deze stijging zal deels veroorzaakt zijn door de werkzaamheden in Inverdan en deels door de afsluiting van de prins Bernhardbrug. Over de bereikbaarheid per fiets en/of brommer is men wel te spreken (84% voldoende).

Is de verminderde bereikbaarheid ook van invloed op het winkel- en uitgaansbezoek en op het verblijf in het centrum? Ja. Uit de resultaten blijkt dat de frequentie van het winkelen in het centrum van Zaandam sinds 2003 aan het dalen is. Het aantal mensen dat minstens één tot twee keer per maand komt winkelen is gedaald. Hier staat een lichte stijging tegenover van het aantal mensen dat één tot twee keer per halfjaar komt winkelen. Dat effect wordt echter weer teniet gedaan door de stijging bij de mensen die zelden of nooit in het centrum gaan winkelen. Dit dalende bezoek zal zeker niet alleen door de verminderde bereikbaarheid veroorzaakt zijn, andere factoren zoals bijvoorbeeld een lage economische groei kunnen ook van invloed zijn geweest.

Centrum minder aantrekkelijk om uit te gaan
Naast de klachten over de bereikbaarheid is men in het afgelopen jaar ook minder tevreden over de sfeer en gezelligheid in het centrum dan in eerdere jaren. In het verlengde daarvan ligt het dalende uitgaansbezoek. Gaf in eerdere jaren nog zo'n 53% van de respondenten aan zelden of nooit in Zaandam uit te gaan, in 2006 is dat 58%. En hoewel het theater en de cafés/restaurants het best beoordeeld worden scoren ook zij lager dan in eerdere jaren.

Inverdan
Over het project Inverdan hebben de respondenten een aantal stellingen voorgelegd gekregen, zie Tabel 9. De antwoorden zijn vergeleken met die uit eerdere jaren. Onder de stellingen zien we een drietal stijgers op de score 'eens': in 2006 zijn er meer mensen die het project Inverdan kennen (56%, in 2003 47%) en is men beter geïnformeerd (30%, in 2003 25%) over wat er de komende jaren allemaal gaat gebeuren. De hoogste stijger is de stelling over de overlast die de werkzaamheden van Inverdan veroorzaakt. Het percentage respondenten dat het hiermee eens is stijgt van 51% in 2005 naar 65% in 2006 (in 2003 42%).

Uitspraken over Inverdan												
	Eens			Neutraal			Oneens			Weet niet/geen antw		
	2006	2005	2003	2006	2005	2003	2006	2005	2003	2006	2005	2003
Ik ken het projecet Inverdan	56%	47%	*	17%	16%	*	12%	21%	*	15%	17%	*
Goed geinformeerd over wat er gaat gebeuren in het centrum van Zaandam	30%	25%	22%	31%	28%	27%	26%	32%	34%	14%	14%	17%
Overlast van werkzaamheden maken centrum onaantrekkelijk	65%	51%	42%	16%	21%	26%	9%	14%	15%	10%	15%	17%
Inverdan bezorgt Z´stad een centrum met uitstraling en kwaliteit	16%	16%	18%	25%	23%	23%	29%	26%	19%	30%	35%	40%
Inverdan levert mij stadscentrum waar ik straks graag verblijf	9%	9%	*	24%	23%	*	26%	24%	*	40%	44%	*
Ik zal straks vaker naar het nieuwe centrum toe gaan	10%	11%	*	21%	22%	*	31%	28%	*	38%	39%	*

Tabel 9

Het project Inverdan zou Zaanstad een stadscentrum met meer uitstraling en kwaliteit moeten geven, het zou een plek moeten worden waar men graag verblijft en ook vaker naar toe zal gaan. De respondenten zijn het hier echter niet helemaal mee eens. Van de respondenten is maar 16% van mening dat het stadscentrum meer uitstraling en kwaliteit zal krijgen (29% oneens), 9% vind dat het een plek wordt waar ze graag verblijven (26% oneens) en 10% verwacht vaker naar het nieuwe centrum toe te gaan (31% oneens).

Inverdan is een project dat wijkoverstijgend is. De respondenten in de wijken dicht bij Inverdan oordelen net als in eerdere jaren positiever over Inverdan dan de overige wijken van Zaanstad, zij zijn ook meer bekend met Inverdan en beter geïnformeerd.

Onder de respondenten blijken mannen iets meer bekend te zijn met Inverdan dan vrouwen. Jongeren en respondenten tussen 40 en 55 jaar geven ook aan meer bekend te zijn met Inverdan, 70-plussers zijn het minst bekend met het project. Jongeren lijken iets positiever te oordelen over wat Inverdan in de toekomst te bieden heeft, maar ook zij zijn niet overtuigd. Allochtonen zijn minder bekend met Inverdan en minder geïnformeerd maar oordelen wel positiever over wat Inverdan in de toekomst te bieden heeft dan autochtonen.

3.6 Conclusie hoe doet de gemeente het

De tevredenheid over het contact dat men heeft met de gemeente is de afgelopen jaren stabiel op een aanvaardbaar niveau, driekwart is tevreden. De bekendheid van het 0900-nummer is sinds 2004 gegroeid. Net als het aantal negatieve ervaringen met dat nummer. Het gaat dan met name om doorverbinden en de afhandeling van de vraag.

Over het onderhoud in de buurten is men in 2006 'overall' positiever dan in 2004. Ook vergeleken met de stad beoordeelt men het onderhoud in de buurt positiever. De tevredenheid over het afhandelen van de meldingen moet nog wel wat groeien.

Het vertrouwen in de gemeentepolitiek is niet groot. En ook de interactie met de burgers staat op een laag pitje. Het nieuwe gemeentebestuur heeft dit laatste tot één van de speerpunten van het beleid gemaakt. De Zaanpeiling 2007 zou dan ook uit moeten wijzen of zij dat waar kunnen maken.

Inwoners van Zaanstad zijn vooral geïnteresseerd in informatie van de gemeente over hun buurt. Zij zien de bewonersbrieven als een prima middel om die informatie te verspreiden. Het gebruik van de website zal de komende jaren nog moeten gaan groeien.

De bereikbaarheid van het centrum met de auto en de parkeermogelijkheden voor die auto zijn een bron van ontevredenheid voor de inwoners van Zaanstad. De inwoners zijn nog steeds niet overtuigd als het om Inverdan gaat. Wel blijkt inmiddels dat men meer bekend en beter geïnformeerd is over het project. Een groot bezwaar van Inverdan is voor de burgers nog steeds de overlast die de werkzaamheden met zich mee zullen brengen.

4 Economie en Welvaart

In dit hoofdstuk komen zaken aan de orde als: welke luxe goederen men zich kan veroorloven en of men goed kan rondkomen van het inkomen. Daarnaast wordt besproken waar Zaanstadters werken en of zij in Zaanstad zouden willen werken. Tevens komen de dagelijkse dingen als boodschappen doen en winkelen aan de orde.

4.1 Welvaart

Criteria welvarendheid
Om zicht te krijgen op de welvaartsverdeling in Zaanstad zijn er vragen gesteld over het bezit van luxe goederen als een auto, pc, internet en vakantie. Van de respondenten is 78% in het bezit van een auto, heeft 84% thuis een computer, heeft 81% thuis toegang tot internet en is 79% het afgelopen jaar op vakantie geweest. Vergeleken met 2004 is een lichte daling zichtbaar van het percentage respondenten dat in het bezit is van een auto en dat op vakantie gaat. Het percentage dat een PC bezit en de internettoegang thuis stijgt daarentegen. Dit laatste is ook een landelijke trend.

Wie bezit wat?
Het PC bezit stijgt het snelst onder jongeren en 65-plussers. Ook in de laagste inkomensgroepen stijgt het PC bezit meer dan gemiddeld. Een groot deel van de respondenten (81%) heeft thuis toegang tot het internet. Ouderen blijven wat achter, net als de inkomensgroep € 775-1100. Het merendeel (72%) van de internetters heeft inmiddels een breedbandverbinding. Het autobezit is onder jongeren en 75-plussers het laagst. Ook onder de twee laagste inkomensgroepen is het percentage respondenten dat een auto bezit ruim onder het gemiddelde (dit wordt deels veroorzaakt door de vele jongeren in deze inkomensgroepen). Ouderen gaan relatief wat minder vaak op vakantie dan gemiddeld in Zaanstad (55%). Ook respondenten in de inkomensgroep € 775-1100 gaan verhoudingsgewijs minder dan gemiddeld op vakantie.

Hoe goed kan men rondkomen?
Van alle respondenten geeft 22% aan minder goed of slecht rond te kunnen komen van het inkomen. In 2004 was dat met 24% een vergelijkbaar percentage. Allochtonen geven wat vaker (50%) aan niet rond te kunnen komen dan autochtonen (20%). Ten opzichte van 2004 valt op dat het aandeel jongeren dat aangeeft minder goed rond te kunnen komen is gedaald, net als het aandeel respondenten waarvan het inkomen ten hoogste € 775 is. In deze laatste groep vallen veel jongeren dus de parallelle daling lijkt een logisch gevolg.

Per wijk zijn er verschillen wat betreft het percentage respondenten dat aangeeft minder goed te kunnen rondkomen van het inkomen. De resultaten zijn echter minder betrouwbaar door de verschillen in respons tussen wijken. Daarom wordt slechts een rangorde gegeven, waarbij een hoge positie (bijvoorbeeld positie 1) betekent dat men minder goed kan rondkomen dan een lagere positie (bijvoorbeeld positie 19). Zie Tabel 10 op pagina 26.

Rangorde % dat aangeeft niet goed rond te kunnen komen		
postitie in 2006		positie in 2004
1	Poelenburg	1
2	Rosmolenwijk	4
3	Pelders-/Hoornseveld	2
4	Wormerveer	8
5	Oud Zaandijk	9
6	Kogerveldwijk	7
7	Zaandam Zuid	6
8	Oude Haven	12
9	Zaandam Noord	11
10	Oud Koog	5
11	Krommenie Oost	15
12	Assendelft Noord	-
13	Nieuw West	14
14	Assendelft Zuid	-
15	Westzaan	18
16	Zaandam West	13
17	Westerkoog	19
18	Rooswijk	10
19	Krommenie West	16

Tabel 10

Opvallend is dat de meeste Zaandamse wijken over het algemeen hoog in de rangorde zitten (op een tweetal wijken na) en dat wijken in de voormalig dorpen wat lager in de rangorde zitten. Uit deze rangorde blijkt ook dat er, ten opzichte van 2004, wijken zijn die van positie zijn veranderd. Deze veranderingen betekenen niet meteen dat wijken armer of rijker geworden zijn. Mogelijk illustreert het een verschil in achtergrond van de respondenten destijds en nu.

4.2 Werkzame Zaanstadters

Ruim de helft van de respondenten (55%) werkt in loondienst en 7% is werkzaam als zelfstandig ondernemer. Van de mensen in loondienst werkt ruim de helft (55%) 36 uur of meer per week. Relatief de meeste respondenten zijn werkzaam in de sectoren gezondheidszorg/welzijn (16%) en detailhandel (11%). In de industrie, onderwijs en de overheid zijn ook relatief veel respondenten werkzaam (alle drie 8%).

Fiets belangrijkste vervoersmiddel voor mensen die in Zaanstad werken
De helft van de respondenten is werkzaam in Zaanstad en ruim een kwart (27%) in Amsterdam. De auto (43%), de fiets (25%) en de trein (12%) zijn de belangrijkste vervoersmiddelen om naar het werk te gaan. Voor de mensen die in Zaanstad werken is de fiets (45%) het belangrijkste vervoersmiddel, gevolgd door de auto (38%). Zij die in Amsterdam werken gaan vooral met de auto (48%) en de trein (33%).

Veel mensen overwegen een baan in Zaanstad te zoeken
De respondenten die in Zaanstad werkzaam zijn werken vooral in de gezondheidszorg/welzijn (18%), detailhandel en horeca (14%), industrie en onderwijs (beide 10%). Van de mensen die buiten Zaanstad werkzaam zijn overweegt 42% (in 2004 eveneens 42%) om een baan in Zaanstad te zoeken. De voornaamste sectoren waarin zij werk zoeken zijn gezondheidszorg/welzijn en de overheid. Een overzicht van alle sectoren staat in Tabel 11.

Sector waarin men werk zoekt in Zaanstad	
	%
Gezondheidszorg en welzijn	17%
Overheid (gemeente, Rijk, politie)	13%
Anders, nl.:	11%
ICT, research-activiteiten	9%
Adviesdiensten (economisch, juridisch, accountancy, recclame)	9%
Onderwijs	7%
Bank- en verzekeringswezen	7%
Detailhandel (winkels) en horeca	7%
Transport, vervoer, opslag en communicatie	5%
Industrie	5%
Bouw	4%
Overige dienstverlening (cultuur, nutsbedrijven, recreatie)	3%
Groothandel	1%
Facilitaire diensten (uitzendbureau, schoonmaak, callcentra)	1%
Landbouw, visserij	0%

Tabel 11

4.3 Boodschappen en winkelen

Dagelijkse boodschappen
Boodschappen doen is voor velen een dagelijkse bezigheid en iets wat je veelal in je eigen buurt doet. Uit de resultaten blijkt namelijk dat het merendeel van de winkelcentra bezocht wordt door de inwoners uit de betreffende wijk of de aangrenzende wijken. Uitzondering hierop is de Westzijde in Zaandam. Dit winkelcentrum trekt bovengemiddeld veel bezoekers uit alle delen van de stad, behalve Wormerveer, Krommenie en Assendelft. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de populariteit van de daar gevestigde Dirk van de Broek en Lidl. Vanuit Poelenburg en Assendelft Zuid gaat een deel van de respondenten buiten Zaanstad boodschappen doen. Poelenburg grenst aan Oostzaan en een deel van de mensen zal mogelijk daar boodschappen gaan doen, hetzelfde geldt voor Assendelft Zuid dat dicht tegen Beverwijk aan ligt. Opvallend is dat veel respondenten uit de Rosmolenwijk aangeven elders in Zaanstad boodschappen te doen. Waarschijnlijk is dit het gevolg van het feit dat de supermarkten in de Rosmolenwijk niet genoemd worden in de lijst met winkelcentra en zij daar wel boodschappen doen.

Kwart respondenten bezoekt de markt wekelijks
Elke week naar de markt is voor 23% van de respondenten een gewoonte, 19% bezoekt de markt minstens 1x per maand en 39% bezoekt de markt bijna nooit. Vergeleken met 2004 is dit een kleine daling in het totale marktbezoek. Toen bezocht 29% de markt elke week en 23% tenminste 1x per maand. De zaterdagmarkt in Zaandam is het meest populair en wordt door 59% van de respondenten bezocht, maar ook de donderdagmarkt in Zaandam (40%) en de woensdagmarkt in Wormerveer (33%) worden goed bezocht. De markt in Krommenie is met 11% het minst bezocht. Respondenten uit Zaanstad Noord bezoeken vaker de markten van Krommenie en Wormerveer, en vanuit Zaanstad Zuid bezoekt men vaker de Zaandamse markten.

Vrouwen gaan over het algemeen iets vaker naar de markt, net als allochtonen. De frequentie van het marktbezoek stijgt met de leeftijd. Verder zien we dat de laagste (waarschijnlijk vanwege de vele jongeren) en hoogste inkomensgroep wat minder vaak naar de markt gaan dan de middelste inkomensgroepen. Ook is er een verschil in marktbezoek tussen de wijken. Zo zijn de respondenten uit de Oude Haven en Zaandam Zuid meer 'marktgericht' dan de respondenten uit Koog aan de Zaan en Assendelft Zuid. Mogelijk heeft de nabijheid van een markt hier mee te maken.

Winkelen in Zaanstad
In het vorige hoofdstuk is reeds besproken dat er een dalende lijn zichtbaar is in het winkel- en uitgaansbezoek van Zaandam Centrum, wat mede veroorzaakt lijkt te zijn door de verminderde bereikbaarheid van het centrum. De respondenten die het Zaandam Centrum nog wel bezoeken doen dat niet langer of korter dan in andere jaren. Vrouwen, jongeren en allochtonen verblijven

langer dan gemiddeld in het centrum om te winkelen. Voor het uitgaan geldt dat vooral jongeren langer verblijven. Wat betreft de kwaliteit van de winkels in het centrum van Zaandam kan gesteld worden dat de respondenten redelijk tevreden zijn. Zo'n 46% beoordeelt die kwaliteit als voldoende. De variëteit van het aanbod wordt iets minder goed beoordeeld, 36% vindt het voldoende. Hier is door de jaren heen een duidelijk dalende lijn zichtbaar.

Winkelen buiten Zaanstad
Ook het winkelen in steden in de regio is populair. Bijna de helft van de respondenten gaat wel eens winkelen in Alkmaar of Amsterdam Centrum. Een derde van de inwoners bezoekt ook Beverwijk, Purmerend, Haarlem en Amsterdam Noord regelmatig. Amsterdam Osdorp en Amsterdam Zuidoost zijn veel minder populair bij Zaanstadters om te winkelen. Over het algemeen zijn er meer jongeren die buiten Zaanstad winkelen dan ouderen. Ook de respondenten in de hogere inkomens winkelen meer buiten Zaanstad dan de lagere inkomensgroepen. Uitzondering is de laagste inkomensgroep, omdat daar veel jongeren in zitten. Autochtonen winkelen vaker in steden als Alkmaar, Haarlem en Purmerend dan allochtonen. Allochtonen doen dat wat meer in Amsterdam Zuid Oost en Beverwijk. Daarnaast valt op dat Purmerend meer bezocht wordt door vrouwen en dat Amsterdam Centrum erg populair is onder respondenten tot 30 jaar.

Assendelft Zuid winkelt in Beverwijk
Vanuit een aantal wijken is een duidelijke voorkeur te ontdekken voor het winkelen in bepaalde steden buiten Zaanstad. Zo wordt Purmerend bovengemiddeld bezocht door respondenten uit Zaandam Noord. Alkmaar wordt meer bezocht door respondenten uit Zaanstad Noord en Beverwijk is voor respondenten uit Assendelft Zuid de ideale plek om te winkelen. Respondenten uit Zaandam winkelen vaker in Amsterdam Noord dan respondenten uit de rest van de stad.

4.4 Conclusie Economie en Welvaart

Er is een aantal criteria voor welvarendheid. Ongeveer 80% van de respondenten voldoet aan die criteria. 20% doet dat dus niet. Dit laatste komt redelijk overeen met het percentage respondenten dat aangeeft niet goed rond te kunnen komen van het inkomen, 22% (24% in 2004). Respondenten in Poelenburg kunnen het minst goed rondkomen. Daar wonen relatief veel allochtonen die ook vaker dan gemiddeld aangeven niet goed te kunnen rond komen. Hoewel ouderen gemiddeld goed rond kunnen komen, gaan zij minder op vakantie, hebben zij minder vaak internet en zijn ze minder vaak in het bezit van een auto.

In de sectoren gezondheidszorg/welzijn en detailhandel zijn de meeste Zaanstadters werkzaam. Voor degenen die in Zaanstad werken is de fiets het belangrijkste vervoersmiddel. Respondenten die buiten Zaanstad werken zouden graag een baan in Zaanstad zoeken.

Dagelijkse boodschappen doet men over het algemeen binnen de eigen wijk. Bijna een kwart van de respondenten bezoekt wekelijks de markt. Alkmaar en Amsterdam Centrum zijn het meest populair voor een dagje winkelen buiten Zaanstad.

5 Sociale participatie

Sociale participatie is een veel omvattend begrip. De kern van het begrip is dat men mee doet in de maatschappij. In deze rapportage bedoelen we met sociale participatie het volgende: deelname aan cultuur, sport, vrijwilligerswerk, maatschappelijke participatie en integratie.

5.1 Sport en recreatie

Uit de Zaanpeiling 2006 blijkt dat 57% van de respondenten sport[4]. Van deze sportbeoefenaars beoefent 61% twee sporten en 28% zelfs drie sporten. Mannen en vrouwen doen evenveel aan sport, allochtonen doen minder vaak aan sport dan autochtonen. Sportdeelname is daarnaast afhankelijk van de leeftijd (daalt naar mate men ouder wordt) en het inkomen (stijgt naarmate het inkomen hoger wordt). De belangrijkste reden om niet aan sport te doen is dat men geen tijd heeft, maar ook de kosten en fysieke problemen zijn belangrijke redenen om niet te sporten.

Fitness meest populaire sport
De meest beoefende sport in Zaanstad is fitness, gevolgd door wielrennen/fietsen en wandelsport. Zie tabel hieronder.

Sport Top 7 2006	
sport	% dat de sport beoefend
Fitness	18%
Wielrennen/toerfietsen	16%
Wandelsport	13%
Joggen/trimmen	10%
Zwemmen	8%
Tennis	7%
Veldvoetbal	5%

Tabel 12

Bij mannen en vrouwen zijn dezelfde sporten populair. Zij het wel dat de rangorde van die sporten varieert tussen de geslachten. Tot ongeveer 55 jaar is men vooral actief met fitness, wielrennen/toerfietsen en joggen. Daarna gaat men steeds meer over op wandelen, zwemmen en gymnastieken. Ook blijft men nog veel toerfietsen.

Hoe, waar en wanneer sporten
Bijna de helft van de sportende respondenten sport meerdere malen per week. Dit lijkt ook logisch daar mensen aangeven meerdere sporten te beoefenen. Doordeweeks sport ruim de helft van de respondenten 's avonds. In het weekend sport ruim 81% overdag. Over het algemeen beoefent men de eerste sport in georganiseerd verband, maar bij de tweede en derde sport stijgt het percentage dat dit in ongeorganiseerd verband beoefent tot ruim over de helft. In georganiseerd verband sport men voornamelijk als lid van een sportvereniging, gevolgd door de commerciële sportaanbieder. Juist omdat vooral de eerste sport vaak in georganiseerd verband wordt beoefend is bij die sport ook vaak een sportcomplex belangrijk, bij de tweede en derde sport zijn dat vooral de openbare gebieden, zoals trapveldjes, recreatiegebieden en ander openbaar gebied.

Ruim een derde van de sporters sport in Zaandam, een kwart in Zaanstad Noord en 17% in Zaanstad Midden. Gevraagd naar het oordeel over de sportvoorzieningen is 22% van de respondenten ontevreden over de sportvoorzieningen in de eigen wijk. Voor de sportvoorzieningen in Zaanstad als geheel is dat maar 9%. De gemiddelde afstand die men aflegt tussen de eigen woning en de plaats waar men sport is 5,3 km.

[4] In deze Zaanpeiling is een vernieuwde definitie van sport gehanteerd. Vergelijking met eerdere jaren is daardoor niet meer mogelijk. Definitie: het gaat om activiteit die u in de afgelopen twaalf maanden heeft verricht volgens gebruiken en regels uit de sportwereld. U moet dus denken aan bijv. badminton, fitness, toerfietsen en schaken, maar niet aan yoga, tuinieren, puzzelen of fietsen naar de bakker. Sporten die u tijdens de vakanties heeft beoefend, tellen wel mee; en tijdens lessen lichamelijke opvoeding op school niet.

Beweegnorm wordt grotendeels niet gehaald in Zaanstad
Er is in Nederland een beweegnorm, die aangeeft dat men minimaal 5 dagen per week minstens een halfuur matig intensief moet bewegen. In de Zaanpeiling 2006 is gevraagd op hoeveel dagen van de week men minstens een half uur op deze manier beweegt. In de zomer beweegt men gemiddeld 4,6 dagen per week minstens een half uur, in de winter daalt dat naar 4,1 dagen. Zowel in de zomer als in de winter zit men gemiddeld in Zaanstad net onder de Nederlandse norm. Vrouwen bewegen iets meer dan mannen en komen op 4,8 dagen per week in de zomer en 4,2 in de winter. Mannen komen in de zomer op 4,4 dagen per week en in de winter op 4 dagen. Van de respondenten voldoen alleen de jongeren tussen de 18 en 24 jaar aan de beweegnorm. Zij bewegen zowel in de zomer als in de winter 5 dagen per week minstens een half uur. De andere leeftijdsgroepen schommelen rond het gemiddelde van Zaanstad. Een uitschieter is er nog bij de respondenten van 75 jaar en ouder, zij geven aan zomers 5,2 dagen per week minstens een halfuur te bewegen.

Recreëren in Zaanstad
Zaanstad kent een behoorlijk aantal parken. Daarnaast is er ook nog eens een tweetal recreatiegebieden dichtbij en ook in de regio valt er genoeg te recreëren. De respondenten is gevraagd of en hoe vaak zij recreëren op deze plaatsen. 58% geeft aan wel eens een park in Zaanstad te bezoeken. Uit de tabel hieronder kan men opmaken hoe vaak de parken bezocht worden.

Frequentie parkbezoek			
	2-3 x per maand	4x of vaker per maand	hoogstens 1 x per maand
Vijfhoekpark	14%	9%	77%
Burg. in 't Veldpark	18%	19%	63%
Darwinpark	17%	17%	66%
Kogerpark	16%	12%	73%
Recreatiepark W' veer	9%	10%	81%
Rosariumpark	11%	9%	80%
Agathepark	15%	8%	78%
Burg. de Boerpark	6%	6%	88%
ander park in Zaanstad	16%	28%	56%

Tabel 13

Het park dat het meest frequent wordt bezocht is het Burgemeester in 't Veldpark in Zaandam. Daarnaast geeft nog een behoorlijk deel van de respondenten aan regelmatig andere parken in Zaanstad te bezoeken. Allochtonen geven iets vaker aan parken te bezoeken dan autochtonen.

Van de respondenten bezoekt 79% wel eens een recreatiegebied in en rondom Zaanstad. In 2004 was dat 83%, een klein verschil.

Frequentie bezoek recreatiegebieden				
	1-2x per jaar	3-6x per jaar	7-10x per jaar	> 10x per jaar
Jagersveld	50%	26%	9%	15%
Twiske	53%	28%	7%	12%
Spaarnwoude	75%	16%	4%	5%
Duinen/strand	23%	32%	20%	26%

Tabel 14

De duinen en het strand zijn voor de Zaanstadters het meest populaire recreatiegebied aangezien deze relatief het meest frequent bezocht worden, zie Tabel 14. Wat dichterbij zien we dat het Jagersveld ook behoorlijk frequent bezocht wordt. Inkomen en leeftijd lijken van invloed op het bezoek van recreatiegebieden. Naarmate het inkomen stijgt geven meer mensen aan een recreatiegebied te bezoeken. Respondenten tussen de 25 en 44 jaar bezoeken meer dan de andere leeftijdsgroepen een recreatiegebied. Mogelijk zitten hier veel gezinnen tussen.

5.2 Vrijwilligerswerk

Van de respondenten is 28% actief als vrijwilliger. Ruim de helft van deze vrijwilligers is daar minstens 1x per week, maar meestal vaker mee bezig. In 2004 gaf nog 33% van de respondenten aan vrijwilligerswerk te doen. Daarnaast geeft een kwart van de vrijwilligers aan ook nog ander vrijwilligerswerk te willen doen. Maar dit zijn met name de vrijwilligers die minder frequent actief zijn als vrijwilliger. Van de respondenten die nog geen vrijwilliger zijn geeft 18% (15% in 2004) aan dat in de nabije toekomst wel te willen gaan doen. Aantrekkelijke sectoren zijn vooral sport, onderwijs en mantelzorg.

Wat kenmerkt de vrijwilliger?
Ongeveer evenveel mannen als vrouwen zijn actief als vrijwilliger, respectievelijk 27% en 28%. Jongeren tot 24 jaar doen het minst aan vrijwilligerswerk (16%), respondenten tussen de 34 en 74 jaar het meest, ongeveer een derde. Van de respondenten van 75 jaar en ouder doet nog een kwart aan vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk komt onder autochtonen net iets vaker voor dan onder allochtonen. Dit geldt ook voor mensen met een inkomen boven de € 1600. Binnen deze groep wordt er vaker aan vrijwilligerswerk gedaan dan buiten deze groep.

Wat kenmerkt de potentiële vrijwilliger?
De potentiële vrijwilliger is tussen de 25 en 44 jaar. Het zijn iets meer mannen dan vrouwen en ook allochtonen geven net iets vaker dan autochtonen aan vrijwilliger te willen worden. Verder speelt inkomen nog een rol, naar mate het inkomen stijgt is men meer geneigd zich aan te bieden als vrijwilliger.

5.3 Maatschappelijke participatie en integratie

Contact met andere mensen, een sociale omgeving, is erg belangrijk. In deze peiling is gevraagd aan te geven of men voldoende contacten heeft buiten werk, school of het eigen gezin. Van de respondenten geeft 73% aan zeker voldoende contacten te hebben, 16% vindt wel dat hij voldoende contacten heeft maar zou ook nog wel wat meer contacten willen hebben en 11% vindt dat hij of zij te weinig contacten heeft. Ten opzichte van 2004 lijkt dit laatste percentage iets gestegen (9%).

Meer contacten
De respondenten die te weinig contact hebben of meer contact willen, geven aan dat contact vooral te willen op het gebied van vrienden ontmoeten (55%), hobby's (37%), uitgaan/recreatie (33%) en sport (32%). De belangrijkste redenen waarom men dat contact op dit moment niet heeft zijn tijd (59%), geld (32%) en niemand weten om samen dingen te ondernemen (24%). In 2004 gaf men vergelijkbare antwoorden op deze vragen.

Wie willen meer contact?
Vooral ouderen van 75 jaar en ouder (16%) vinden dat ze te weinig contacten hebben, maar ook jongeren (13%) en 35 - 44 jarigen (13%). Ook mensen met een lager inkomen (waaronder veel jongeren) vinden dat ze te weinig contact hebben (21%). Dit aantal daalt naarmate het inkomen stijgt. Verder zijn er iets meer allochtonen (17%) van mening dat ze te weinig contacten hebben dan autochtonen (11%).

Discriminatie
Soms kan het moeilijk zijn om mee te draaien in de samenleving omdat mensen gediscrimineerd worden. Dit kan zijn om de afkomst van een persoon, maar ook het geslacht of iets anders. Van de respondenten geeft 8% aan het afgelopen jaar te zijn gediscrimineerd. In 2004 was dat een vergelijkbaar percentage (9%). Discriminatie vindt meer plaats bij jongere (tot 34 jaar) dan oudere mensen en meer bij allochtonen dan autochtonen. Ook mensen in een lage inkomensgroep geven aan vaker gediscrimineerd te worden. Dit kan mogelijk verklaard worden door een oververtegenwoordiging van jongeren in deze inkomensgroep.

Relatie tussen bevolkingsgroepen
Twee derde van de respondenten kenschetst de relatie tussen autochtonen en allochtonen inwoners als neutraal, 16% als positief en 17% als negatief. In 2004 was dat ongeveer dezelfde verhouding.

Jongeren tot 34 jaar zijn het minst positief over de onderlinge relaties vergeleken met ouderen. Allochtonen zijn positiever dan autochtonen. Die negatieve relatie wordt misschien mede veroorzaakt doordat er weinig contact is tussen deze bevolkingsgroepen. Want zowel jongeren (30%) als autochtonen (26%) geven meer dan anderen aan dat er te weinig contact is tussen autochtonen en allochtonen. In Zaanstad als geheel vindt 27% van de respondenten dat er te weinig contact is, 16% vindt dat er voldoende contact is en net als bij de relatie is ook hier een grote groep een neutrale mening toegedaan, 58%.

5.4 Cultuur

deBieb
Onder de respondenten (18 jaar en ouder) is 41% lid van deBieb. In 2004 was dat een vergelijkbaar aantal 43%. De hoofdvestiging aan de Vermiljoenweg in Zaandam wordt het meest bezocht (46%). De filialen in Westerkoog en Krommenie trekken respectievelijk 21% en 23% van de bezoekers. Het filiaal in Wormerveer (7%) en de bibliobus (3%) trekken de minste bezoekers. Een overgrote meerderheid van de bezoekers (88%) is tevreden over deBieb. De ontevreden respondenten (12%) geven aan dat dit onder andere door het beperkte aanbod van boeken in de collecties komt en vanwege het geringe aantal filialen.

Vrouwen zijn iets vaker lid zijn van deBieb dan mannen, respondenten tussen de 35 en 54 jaar zijn minder vaak lid dan andere leeftijdsgroepen en allochtonen zijn iets minder vaak lid dan autochtonen. In 2004 bleek het lidmaatschap nog inkomensafhankelijk te zijn, waarbij de hogere inkomens vaker lid waren dan de lagere. In 2006 lijkt dit effect wel omgekeerd, nu daalt het lidmaatschap naarmate het inkomen stijgt. Of dit ook werkelijk een effect is of juist veroorzaakt wordt door steekproefverschillen is niet te zeggen.

Cultuurparticipatie
Bij cultuurparticipatie gaat het om de cultuurdeelname van de Zaanstadters. Welke voorstellingen bezoeken zij en hoe vaak. Welke festivals in Zaanstad bezoekt men. En in hoeverre beoefent men zelf kunstzinnige activiteiten.

Cultuuraanbod Zaanstad krijgt dikke zes
Het overall oordeel van de respondenten over het cultuuraanbod in Zaanstad wordt beoordeeld met een 6,6. In 2004 gaf men een 6,7, in 2000 was dat een 6,8 en in 1997 een 6,1. Het lijkt erop dat men het cultuuraanbod eind jaren negentig een stuk beter ging waarderen. Sinds 2000 zakt de beoordeling mogelijk weer wat. Vrouwen (6,8) beoordelen het cultuuraanbod iets hoger dan mannen (6,5). Ditzelfde geldt voor autochtonen. Zij beoordelen het cultuuraanbod met een 6,7 en allochtonen met een 6,1.

De respondenten is gevraagd om voor een aantal soorten voorstellingen aan te geven of zij die bezocht hebben en zo ja, hoe vaak zij die bezocht hebben. Zie Tabel 15.

Film, cabaret/kleinkunst en popconcerten zijn in Zaanstad het meest populair.

Bezoek aan culturele voorstellingen		
type voorstelling	bezoek	gemiddeld aantal bezoeken
toneelvoorstelling	18%	2,1
cabaret of kleinkunst	27%	2
concert klassieke muziek	9%	2,5
opera of operette	7%	1,5
uitvoering van een koor	16%	2
concert harmonie, fanfare, brassband	11%	1,7
concert pop-/wereldmuziek	23%	2
jazz-/bluesconcert	17%	1,8
dance-/houseparty	8%	4,3
musical	17%	1,4
ballet-/dansvoorstelling	8%	1,6
film in bioscoop of filmhuis	44%	3,2
literaire bijeenkomst	4%	1,8
lezing over kunst/kunstgeschiedenis	5%	2

Tabel 15

Wie bezoeken deze voorstellingen?
Vrouwen bezoeken (meer dan mannen) klassieke concerten, kooruitvoeringen, musicals en ballet-/dansvoorstellingen. Mannen bezoeken juist weer vaker een concert van de harmonie, jazz-/bluesconcerten, dancefeesten en lezingen over kunst. Bij een aantal voorstellingen (kooruitvoering, concert harmonie, lezingen over kunst) stijgt het bezoek naarmate men ouder wordt. En bij een aantal daalt het bezoek juist naarmate de leeftijd stijgt, zoals bij popconcerten, dancefeesten en de bioscoop. Cabaret is populair bij veel leeftijdsgroepen maar vooral bij jongeren. Klassiek juist weer bij ouderen, net als opera/operette. Musicals en toneel zijn populair bij de respondenten van middelbare leeftijd. Inkomen is voor een aantal voorstellingen ook een factor van betekenis. Zo stijgt het bezoek aan toneel, cabaret en klassieke concerten naarmate het inkomen stijgt. Het omgekeerde is het geval voor dancefeesten. Autochtonen bezoeken de diverse voorstellingen meer dan allochtonen. Soms zijn die verschillen groot, zoals bij cabaret en soms klein zoals bij toneel en dancefeesten. Slechts één soort voorstelling wordt meer door allochtonen dan door autochtonen bezocht en dat is de film.

Cultuurmarkt, kermis en kinderboekenmarkt populair bij allochtonen
Hoe zit het met de bekendheid van en het bezoek aan een aantal Zaanse evenementen?
Uit de tabel hieronder blijkt dat bekendheid en bezoek redelijk gelijk opgaan. Hoe bekender het evenement, hoe meer het bezocht wordt. De skeelerronde en de kinderboekenmarkt zijn hierop de uitzonderingen.

Bekendheid van en bezoek aan Zaanse evenementen				
	van gehoord		bezocht	
evenementen	2006	2004	2006	2004
Kermis Zaandam	92%	95%	46%	45%
Skeelerronde	79%	86%	21%	16%
Cultuurmarkt	69%	79%	30%	26%
Jazz & Bluesfestival	67%	75%	35%	25%
Atelier-route	46%	45%	20%	10%
Kinderboekenmarkt (Zaanse Schans)	44%	*	11%	*
de Wereldreis	17%	14%	8%	2%
Theater op de noord	14%	9%	5%	2%
Cultuurbuz	14%	12%	4%	2%

Tabel 16

Wanneer we de beide jaren met elkaar vergelijken dan valt op dat zowel de bekendheid van als het bezoek aan de kleine evenementen is gestegen. Bij de grote evenementen is dat net even anders. Daar is de bekendheid afgenomen maar het bezoek gestegen.

Het bezoek aan de Cultuurmarkt en de Atelierroute stijgt naarmate men ouder wordt. Voor het bezoek aan het Jazz & Bluesfestival en de kermis geldt het omgekeerde, het bezoek daalt naarmate men ouder wordt. De Wereldreis wordt vooral bezocht door jongeren met hun ouders. En de Cultuurbuz door jongeren. De Cultuurmarkt, de kermis en de kinderboekenmarkt zijn populair bij de allochtonen. De Atelierroute, het Jazzfestival en de Cultuurbuz vooral bij autochtonen.

Het aantal respondenten dat zelf kunstzinnige activiteiten beoefent is niet zo groot. Maar ondanks dat zien we wel dat het aantal beoefenaars sinds 2004 aan het stijgen is. Daar staat wel weer tegenover dat het aantal keer dat men de activiteit uitvoert, voor alle activiteiten, behalve werken met textiel, gedaald is. Zie Tabel 17.

Deelname aan kunstzinnige activiteiten				
	% deelname		gemiddeld aantal keer	
kunstzinnige activiteiten	2006	2004	2006	2004
tekenen, schilderen, grafisch werk	12%	10%	14,8	24,6
zingen	9%	6%	38,6	55,9
muziekinstrument bespelen	9%	6%	74,9	78,8
fotografie, film, video (geen vakantie en familie)	8%	7%	19,5	28,2
beeldhouwen, boetseren, pottenbakken, sieraden mkn	7%	5%	10	11,1
websites ontwerpen	7%	5%	4,8	15,4
verhalen/gedichten schrijven	6%	4%	16,8	23,8
werken met textiel, wandkleden mkn, weven	5%	3%	23,4	11,3
muziek maken op de computer	5%	3%	8	26
dans, ballet	3%	2%	28,3	34
toneel, mime	2%	1%	18,8	30

Tabel 17

5.5 Conclusie sociale participatie

Ruim de helft van de Zaanstadters doet aan sport. Fietsen, wandelen en (varianten van) fitness zijn nog steeds het meest populair. En veel sporters beoefenen ook meerdere sporten. De belangrijkste reden om niet te sporten is gebrek aan tijd, kosten en fysiek ongemak. Bijna een kwart van de sporters is ontevreden over de sportvoorzieningen in hun wijk. Over de sportvoorzieningen in de stad is een tiende ontevreden.

Een groot deel van de respondenten bezoekt regelmatig een park of recreatiegebied. Het Burgemeester in 't Veldpark wordt het meest bezocht. Als recreatiegebied zijn de duinen en het strand het meest populair. Respondenten tussen de 25 en 44 jaar bezoeken relatief het vaakst een recreatiegebied.

Het aandeel vrijwilligers laat ten opzichte van 2004 een dalende lijn zien. In 2007 moet blijken of dit daadwerkelijk een trend is.

Drie kwart van de inwoners heeft in het algemeen voldoende contacten met andere mensen. Maar er is ook een deel dat graag wat meer contacten zou willen hebben. Twee derde van de inwoners noemt de relatie tussen allochtonen en autochtonen in Zaanstad neutraal. 16% noemt de relatie positief en 17% negatief. Van de inwoners vindt ruim een kwart dat er te weinig contact is tussen allochtonen en autochtonen. Allochtonen zijn iets positiever over de relatie met autochtonen dan andersom.

Bijna de helft van de respondenten (18 jaar en ouder) is lid van deBieb. Het hoofdfiliaal aan de Vermiljoenweg in Zaandam wordt het meest bezocht. Het overgrote deel van de leden is tevreden over deBieb.

Het overall cultuuraanbod in Zaanstad krijgt een 6,6. Film, cabaret en concerten zijn het meest populair onder de bewoners van Zaanstad. Voor de Zaanse evenementen en festivals geldt hoe

bekender het evenement des te meer het bezoek. Het aantal respondenten dat zelf deelneemt aan kunstzinnige activiteiten is niet zo heel groot, maar is wel stijgende.

6 Kinderen, gezondheid en zorg

In dit hoofdstuk vragen wij ouders naar hun kinderen, en het onderwijs van hun kinderen. Tevens gaan we in op de gezondheid van mensen en de zorg die zij ontvangen.

6.1 Kinderen en jeugd

Ouders redelijk tevreden over consultatiebureau
Van de respondenten heeft 28% kinderen tussen de 0 en 4 jaar. Van deze ouders is het merendeel (62%) tevreden over het consultatiebureau dat zij bezoeken. 14% is daar juist ontevreden over. Deze onvrede zit hem vooral in de bereikbaarheid/ligging van de consultatiebureaus maar ook in de kwaliteit. De tevredenheid bij de ouders ten opzichte van 2004 is enigszins gedaald (70% tevreden in 2004), en de ontevredenheid is gestegen (7% in 2004). 5% van alle ouders geeft aan behoefte te hebben aan advies met betrekking tot de opvoeding van hun kind. In 2004 was dat 9% van de ouders.

De helft van de ouders kiest voor een school in de buurt
37% van de respondenten heeft kinderen in de basisschoolleeftijd (4 – 12 jaar). Deze ouders hebben een aantal vragen beantwoord over het onderwijs van hun kind en de behoefte aan naschoolse opvang. Voor 51% van de kinderen staat hun school in de buurt waar ze wonen, voor 29% staat de school in de wijk waar ze wonen en 18% zit elders in Zaanstad op school. Slechts 2% van de kinderen zit buiten Zaanstad op school. De ligging (39%) en de kwaliteit (37%) van de school zijn de belangrijkste reden om voor een school te kiezen. Veel kinderen gaan in de eigen buurt naar school. Daarnaast is de sfeer op school voor 16% van de ouders nog een goede reden om voor een school te kiezen.

Kwaliteit onderwijs voldoende
Van de ouders beoordeelt 95% de kwaliteit van het basisonderwijs als voldoende (52%) tot goed (43%). Over de staat van onderhoud van de school zijn ouders iets minder positief. Ruim de helft (58%) vindt de staat van onderhoud voldoende en 23% vindt de staat van onderhoud goed. 19% van de ouders vindt de staat van onderhoud onvoldoende.

Behoefte aan naschoolse opvang gestegen
De behoefte aan naschoolse opvang is sinds 2004 gestegen. Destijds had 10% van de ouders behoefte aan opvang, nu is dat gestegen naar 22%. Ondanks deze stijging heeft nog altijd een ruime meerderheid (64%) geen behoefte aan naschoolse opvang (77% in 2004).

Voortgezet onderwijs
18% van de ouders heeft kinderen in het voortgezet onderwijs. Deze ouders zijn over het algemeen zeer tevreden over de kwaliteit van dat onderwijs, 30% kwalificeert het onderwijs als goed en 55% als voldoende. De staat van onderhoud van de voortgezet onderwijsscholen wordt door 80% van de ouders als voldoende tot goed betiteld, 12% vindt dit onvoldoende. Aan deze ouders is tevens gevraagd wat zij van de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg van de GGD vinden. 44% van hen beoordeelt de jeugdgezondheidszorg als voldoende, 16% als goed. 10% van de ouders vindt de kwaliteit hiervan onvoldoende. Bijna een derde van de ouders geeft aan hier geen mening over te hebben.

Ruim twee derde van de ouders vindt dat er in Zaanstad voldoende te doen is voor hun kind.

6.2 Gezondheid

Gezond
Over het algemeen zijn de Zaanstadters zeer tevreden over hun eigen gezondheid. Zo geeft ruim de helft van de respondenten (54%) aan de eigen gezondheid als goed te ervaren en ervaart 33% de eigen gezondheid zelfs als zeer goed tot uitstekend. 2% van de respondenten vindt de eigen gezondheid slecht en 11% matig. Ouderen (65 plus) zijn wat minder tevreden over hun gezondheid dan de andere leeftijdsgroepen. Een maat voor psychisch welbevinden is de vraag of men tevreden is met zijn of haar leven. Het overgrote deel van de respondenten is tevreden (66%) tot zeer tevreden

(28%), 5% geeft aan minder tevreden te zijn en 1% is niet tevreden. Hoe tevreden men is met het leven hangt positief samen met hoe men de eigen gezondheid ervaart. Hoe gezonder men is, des te meer tevreden is men met het eigen leven.

Beperkingen
Van de respondenten ondervindt 4% in ernstige mate lichamelijke belemmeringen in de dagelijkse bezigheden, 10% heeft dat in matige mate en 23% in lichte mate. Gevraagd is welke beperkingen en/of chronische aandoeningen respondenten eventueel hebben. Twee derde heeft geen beperking of aandoening. Voor de rest gaat het met name om chronische aandoeningen zoals cara, artrose, hart- en vaatziekte, diabetes, reuma, rugaandoeningen, etc. Vrouwen ondervinden wat vaker dan mannen lichamelijke belemmeringen in de dagelijkse bezigheden. Dit geldt ook voor ouderen (65 plus).

Merendeel ingeschreven
Het merendeel van de respondenten staat ingeschreven bij een huisarts (99%) en een tandarts (94%). Voor de huisartsen geldt dat 97% is ingeschreven in Zaanstad en 2% buiten Zaanstad. Bij de tandartsen ligt het percentage dat buiten Zaanstad staat ingeschreven hoger, namelijk 14%. Één procent van de respondenten is niet ingeschreven bij een huisarts, toch is 5% opzoek naar een huisarts. Er zijn dus ook mensen zijn die van huisarts willen wisselen. Zo wil 4% van de respondenten met een huisarts in Zaanstad wisselen van huisarts, 28% van de respondenten met een huisarts buiten Zaanstad is op zoek naar een huisarts binnen Zaanstad. 1% van de respondenten staat niet ingeschreven bij een huisarts, daarvan is bijna twee derde op zoek naar een huisarts.

Huisartsbezoek lijkt te dalen
In de tabel hieronder wordt het huisartsbezoek in 2004 en 2006 vergeleken. Daaruit blijkt dat er mogelijk sinds 2004 een lichte daling is in het huisartsbezoek.

Huisartsbezoek afgelopen jaar		
	2006	2004
Niet	18%	16%
1 keer	23%	21%
2 of 3 keer	33%	35%
4 of 5 keer	16%	15%
5 tot 10 keer	7%	9%
> 10 keer	4%	4%

Tabel 18

Vrouwen bezoeken de huisarts wat vaker dan mannen, allochtonen bezoeken een huisarts wat vaker dan autochtonen en naarmate de leeftijd stijgt bezoekt men ook vaker een huisarts.

Gezondheid per wijk
De onderwerpen die hierboven besproken zijn, zijn ook per wijk geanalyseerd. De meeste opvallende wijkresultaten worden hier genoemd. Zo zijn respondenten uit Oude Haven en Rooswijk bovengemiddeld tevreden met hun leven. In Pelders-/Hoornseveld en Oud Koog aan de Zaan is men juist wat minder tevreden daarover. In Zaandam Zuidoost (Zaandam Zuid, Poelenburg, Pelders-/Hoornseveld en Rosmolenwijk) ondervindt men wat vaker lichamelijke belemmeringen dan in de andere wijken. In de wijken Oud Koog en Rosmolenwijk is men het minst tevreden over de eigen gezondheid.

6.3 Zorg

In de Zaanpeiling is naar een tweetal vormen van zorg gevraagd, thuiszorg en mantelzorg. Thuiszorg is professionele zorg zoals bijvoorbeeld huishoudelijke zorg, maar het kan ook medische zorg betreffen. Mantelzorg is hulp vanuit je omgeving, zoals bijvoorbeeld het doen van boodschappen.

Tevredenheid over Thuiszorg
Van de respondenten maakt 4% gebruik van de thuiszorg faciliteiten. Voor bijna de helft van deze respondenten (48%) gaat het om huishoudelijke hulp, 14% krijgt hulp bij de verzorging (douchen, kousen aantrekken) en ruim een derde (38%) krijgt andere hulp. Uiteraard zijn er ook mensen die gebruik maken van meerdere van deze faciliteiten. Het merendeel van deze mensen die de Thuiszorg gebruiken is daar zeer tevreden over (95%), slechts een klein deel (5%) is niet tevreden. Er is niet gevraagd waarom men niet tevreden is.

Wie gebruiken de Thuiszorg
Mensen met een inkomen tussen de € 775 en € 1600 maken wat vaker gebruik van de Thuiszorg dan de laagste inkomensgroep en de hogere inkomens. Allochtonen maken iets vaker gebruik maken van de thuiszorg dan autochtonen. Qua tevredenheid over die Thuiszorg is er weer geen verschil tussen deze beide groepen. 65-plussers maken uiteraard meer gebruik van de thuiszorg dan de andere leeftijdsgroepen. De tevredenheid over die thuiszorg is bij de 75-plussers zeer hoog (100%). Bij de respondenten tussen de 65 en 75 jaar is die tevredenheid een stukje lager (83%). Hoewel er geen grote verschillen zijn tussen de wijken, lijkt het erop dat de respondenten in Poelenburg en Oud Koog aan de Zaan het meest gebruik maken van de thuiszorg faciliteiten. Het hogere percentage in Poelenburg kan mogelijk gedeeltelijk verklaard worden door het grote aantal allochtonen dat in deze wijk woont.

Mantelzorg ontvangst
Van de respondenten ontvangt 4% mantelzorg[5]. Dit lijkt erg laag maar zal mogelijk voortkomen uit de lage respons onder de doelgroep (ouderen en gehandicapten). Van de respondenten die mantelzorg ontvangen geeft bijna een derde aan meerdere keren *per maand* mantelzorg te ontvangen. En nog eens een derde geeft aan enkele keren *per week* mantelzorg te ontvangen. Relatief meer vrouwen ontvangen mantelzorg dan mannen[6]. Opmerkelijk is dat respondenten tussen de 35 en 44 jaar relatief meer mantelzorg ontvangen. Van de allochtonen ontvangt slechts een zeer klein deel mantelzorg.

Mantelzorg geven
12% van de respondenten verricht mantelzorg[7]. Bijna de helft (45%) van deze mensen doet dat enkele uren *per week* en ongeveer een derde enkele uren *per maand*. 14% verricht enkele uren *per dag* of zelfs hele dagen mantelzorg. Zij die heel frequent mantelzorg verrichten ervaren dit meer als een belasting dan zij die dat minder frequent doen. Het zijn over het algemeen iets meer vrouwen die mantelzorg verrichten, net als mensen tussen 45 en 54 jaar. Allochtonen en autochtonen geven aan in de zelfde mate mantelzorg te verrichten.

6.4 Conclusie Kinderen, gezondheid en zorg

Over het consultatiebureau is bijna twee derde van de ouders tevreden. Vergeleken met 2004 is men wel minder tevreden. Ouders zijn over het algemeen erg tevreden over het onderwijs van hun kinderen. Waarbij het basisonderwijs wel wat beter gewaardeerd wordt dan het voortgezetonderwijs. De ligging en de kwaliteit van het onderwijs zijn het belangrijkst bij de keuze voor een school. Bij de ouders van jongere kinderen stijgt de behoefte aan naschoolse opvang.

De Zaanstadters zijn behoorlijk tevreden over hun gezondheid, en ook met hun leven. Wel geeft bijna een derde aan in meer of mindere mate lichamelijke belemmeringen te ervaren. Het gaat dan vaak om chronische aandoeningen. Het overgrote deel van de respondenten staat ingeschreven bij een huisarts en tandarts.

[5] Mantelzorg:"Alle zorg die mensen op vrijwillige basis – dus niet in professioneel verband – verlenen aan oudere mensen of mensen met een chronische ziekte of handicap, die voortvloeit uit de sociale relatie die men met elkaar heeft".
[6] Door het lage aantal respondenten dat aangeeft mantelzorg te ontvangen is de betrouwbaarheid van deze achtergrondkenmerken laag.
[7] Dit percentage is 3x zo hoog als het aantal respondenten dat aangeeft mantelzorg te ontvangen. Dit bevestigt het vermoeden dat de ontvangers van mantelzorg onevenredig vertegenwoordigd zijn in de respons.

Een klein deel van de respondenten geeft aan gebruik te maken van thuiszorg en/of mantelzorg te ontvangen. Opvallend is daarbij dat allochtonen relatief gezien iets meer gebruik maken van die thuiszorg dan autochtonen. Zij die thuiszorg ontvangen zijn daar erg tevreden over.

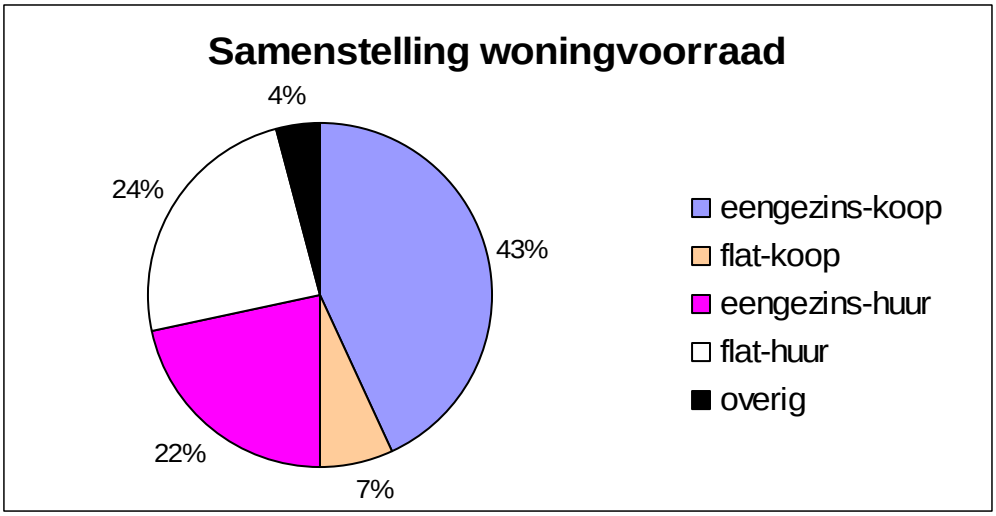
7 Wonen

Wonen is het zesde grote thema van deze rapportage. De rapportage geeft een beeld van de huidige woonsituatie, de verhuisgeneigdheid en de woonwensen van de respondenten. Daarnaast komen ook onderwerpen als doorstroming, jongerenhuisvesting en ouderenhuisvesting aan bod.

De verdeling van het woningtype (laag- en hoogbouw) en de verhouding koop/huur in de steekproef bleek niet overeen te komen met de werkelijke verdeling van de woningvoorraad. De koopwoningen waren oververtegenwoordigd. Daarom hebben we in dit hoofdstuk voor deze factoren gewogen. Door deze weging is het mogelijk om de enquêteresultaten, met betrekking tot het thema wonen, te generaliseren naar Zaanstad.

7.1 Algemeen

Twee derde woont in eengezinswoning
Het overgrote deel van de respondenten woont zelfstandig (91%), thuiswonende kinderen vormen 8% van de respondenten en de overigen zijn kamerbewoners en mensen die in een woongemeenschap wonen (0,4%). Twee derde van de respondenten bewoont een eengezinswoning. De verhouding tussen koop- en huurwoningen is ongeveer fiftyfifty[8] (zie Figuur 10). De huursector bestaat voor 44% uit eengezinswoningen. Voor de koopsector geldt het dubbele, maar liefst 85% betreft een eengezinswoning.

Figuur 10

Vierkamer woningen het meest voorkomend
Met 43% komen 4-kamerwoningen het meest voor in Zaanstad; 32% heeft 3 of minder kamers en 25% telt 5 of meer kamers. Over het algemeen zijn eengezinswoningen wat groter dan flats: van de eengezinswoningen behoort 14% tot de zogenaamd kleine woningen (3 of minder kamers), tegenover 63% van de flats. Doordat het merendeel van de huurwoningen een flat betreft omvat deze sector relatief veel kleine woningen: 44% ten opzichte van 21% in de koopsector.

Van de huurwoningen wordt het overgrote deel door woningcorporaties verhuurd (90%). De overige woningen worden verhuurd door grote beleggers of makelaars (4%) en door particuliere huisbazen (6%). De grootste verhuurder is Parteon. Van de respondenten huurt 50% via deze corporatie.

Bereikbaarheid woningen
Voor 83% van de respondenten is de woning bereikbaar zonder trappen en voor 35% liggen de voorzieningen zoals de woonkamer, toilet, keuken, badkamer en slaapkamer op dezelfde verdieping. Voor 23% van de respondenten zijn deze twee zaken gecombineerd. Zij wonen dus in een woning

[8] Deze verhouding is fiftyfifty omdat er een weging op toegepast is.

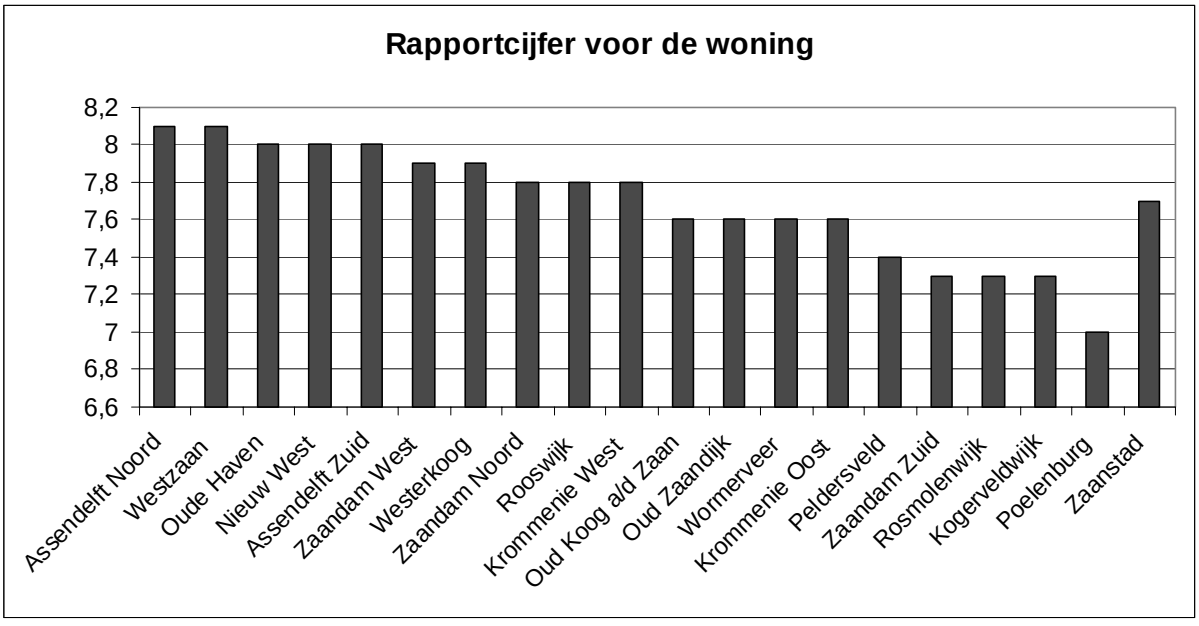
die zonder treden bereikbaar is en waarbij de voorzieningen gelijkvloers zijn. Van deze nultredenwoningen is 68% een huurwoning en 32% een koopwoning. De wijk Pelders-/Hoornseveld heeft bovengemiddeld veel van deze nultredenwoningen (44%). De wijk bestaat dan ook voor een belangrijk deel uit grote flats voorzien van liften. Oud Koog aan de Zaan, Zaandam Zuid en Assendelft Noord hebben de minste van deze nultredenwoningen (ongeveer 10%). Relatief veel ouderen wonen in zo'n nultredenwoning, 16% in de leeftijd 55-64 jaar en 50% als men 75 jaar of ouder is.

Lagere inkomens huren, hogere inkomens eigen woning
In de tabel hieronder wordt de samenhang weergegeven tussen de hoogte van het netto inkomen (per maand) en woningtype en eigendomsverhouding. Personen met een netto huishoudinkomen tot € 1600 per maand wonen vaker in een flat en huren vaker. Personen met een netto huishoudinkomen boven de € 1600 per maand zijn vaker eigenaar van een woning en dit betreft dan ook vaker een eengezinswoning.

Woningtype en eigendomsverhouding naar inkomen															
	eg huur			eg koop			flat huur			flat koop			overig		
inkomen	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006
< € 775	23%	27%	27%	24%	12%	9%	40%	50%	51%	5%	3%	8%	8%	9%	5%
€ 775 en € 1100	26%	29%	26%	13%	12%	9%	51%	50%	49%	4%	4%	7%	7%	5%	9%
€ 1100 en € 1600	28%	30%	28%	26%	21%	22%	37%	36%	37%	5%	6%	7%	5%	7%	7%
€ 1600 en € 2800	21%	20%	21%	52%	52%	49%	18%	18%	19%	6%	6%	8%	4%	4%	2%
> € 2800	6%	8%	9%	79%	78%	78%	4%	6%	5%	6%	6%	7%	4%	2%	1%
Totaal	20%	22%	21%	44%	44%	44%	26%	24%	25%	5%	6%	7%	5%	5%	4%

Tabel 19 **eg= ééngezinswoning**

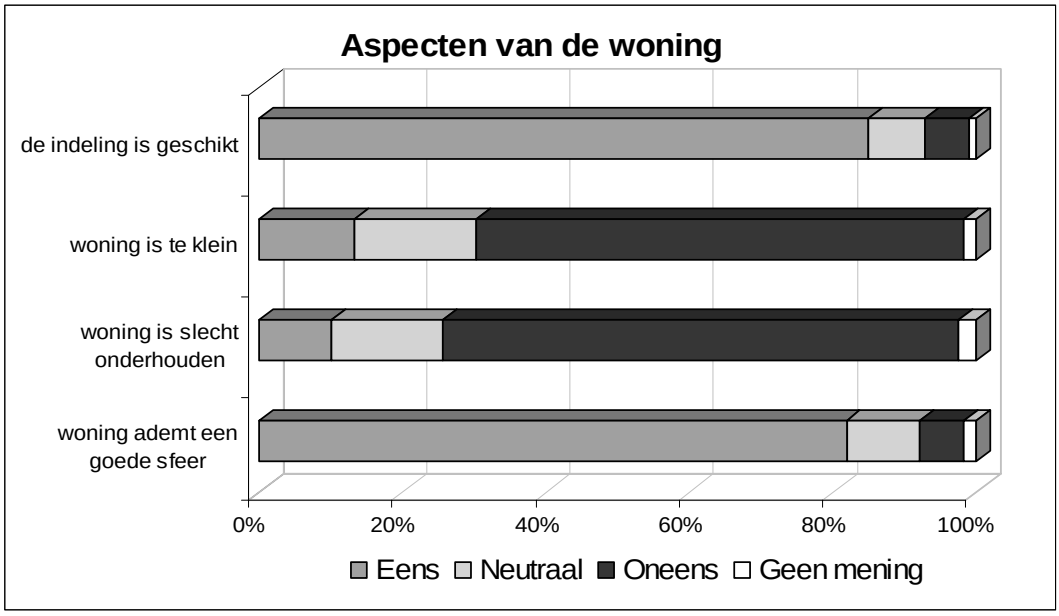
Waardering eigen woning blijft redelijk stabiel
Gemiddeld waardeert men de eigen woning in Zaanstad met het rapportcijfer 7,7. Dit is vergelijkbaar met eerdere jaren (7,6). Het percentage dat een onvoldoende geeft is 5%. In Nieuw West en Rooswijk geeft men in 2006 helemaal geen onvoldoendes voor de woning. In Poelenburg geeft men de meeste onvoldoendes (12%).

Figuur 11

Het hoogste rapportcijfer voor de woning geeft men in Assendelft Noord (hierin valt de nieuwbouwwijk Saendelft) en Westzaan (8,1), zie Figuur 11. De wijk die het laagst scoort is Poelenburg (7), dat is een lichte stijging ten opzicht van 2005 toen haalde de wijk nog een 6,8. Voor het eerst scoort nu elke wijk een 7 of hoger.

Oordeel specifieke kenmerken woning
Naast dit algehele cijfer voor de woning heeft men de woning ook op een aantal specifieke kenmerken beoordeeld, zie Figuur 12.

Figuur 12

Op de bovengenoemde kenmerken worden de woningen door het merendeel van de mensen goed beoordeeld. Zo vindt 85% de indeling van de woning geschikt en 82% zegt dat de woning een goede sfeer ademt. Slechts 13% vindt de woning te klein en 10% vindt de woning slecht onderhouden. Deze resultaten zijn wat positiever dan in eerdere jaren. Mensen lijken wat meer tevreden over hun woning en dat uit zich in zowel het rapportcijfer als het positieve oordeel over de specifieke kenmerken van de woning.

Tussen de wijken variëren de percentages over de specifieke aspecten van de woning. Volgens 72% van de respondenten in Poelenburg en 96% in Rooswijk is de indeling van de woning geschikt. Volgens 57% van de respondenten uit Poelenburg en 95% in Zaandam West ademt de woning een goede sfeer uit. Dat de woning te klein is varieert tussen 6% in Westzaan en 24% in Oud Zaandijk. Dat het onderhoud van de woning slecht is onderschrijft 2% van de respondenten in Assendelft Noord en 20% in Poelenburg en de Rosmolenwijk. Ook binnen de wijken is men wat positiever over de woningen dan in 2005. Zo is men in Poelenburg en de Rosmolenwijk meer tevreden over het onderhoud van de woningen dan in 2005.

7.2 Woonlasten

De gegevens over de woonlasten hebben uitsluitend betrekking op de huurders. De huiseigenaren zijn alleen gevraagd naar een indicatie van de waarde van hun woning.

Voor een derde van de huurders ligt het netto huishoudinkomen tussen de € 1100 en € 1600 per maand. 25% van de huurders zit daar onder, waarvan 5% minder dan € 775 netto per maand aan inkomsten heeft. Zie Tabel 20.

Het percentage huurders naar huurcategorie en inkomen						
	inkomen					
huur	< € 775 pm	€ 775 en € 1100 pm	€ 1100 en € 1600 pm	€ 1600 en € 2800 pm	> € 2800 pm	Totaal
< € 250	0,2%	1,7%	1%	1%	0,1%	4%
€ 250 - € 299	0,9%	2,4%	2,5%	2%	0,2%	7,9%
€ 300 - € 349	1,6%	4,4%	6%	2,6%	0,2%	14,8%
€ 350 - € 399	0,8%	4,2%	9,3%	6,2%	0,4%	20,9%
€ 450 - € 499	0,7%	3,0%	6,3%	7,9%	0,6%	18,4%
€ 400 - € 449	0,1%	2,6%	4,6%	7,6%	1,4%	16,2%
€ 500 - € 549	0,2%	0,6%	2,2%	4,9%	1,2%	9,1%
€ 550 - € 599	0,2%	0,2%	0,6%	1,6%	0,5%	3,1%
> € 600	0,1%	0,1%	1%	2,3%	2%	5,5%
Totaal	4,7%	19,2%	33,5%	36,1%	6,5%	100%

Tabel 20

Twee derde van de huurwoningen is "goedkoop" of "bereikbaar"
Van de huurders bewoont 26% een goedkope huurwoning (huur tot € 350) en 52% bewoont een "bereikbare" huurwoning (huur tot € 500). In 2005 was dit respectievelijk 29% en 52%. Het aantal respondenten dat een dure huurwoning (huur boven € 500 euro) bewoont is 22% in 2006 (17% in 2005). Wanneer naar achtergrondkenmerken wordt gekeken wordt duidelijk dat er wel wat verschillen zijn tussen de respondenten in deze 3 categorieën. Allereerst natuurlijk het inkomen, mensen met een lager inkomen zitten over het algemeen meer in een goedkope of bereikbare huurwoning. Verder wonen er in de goedkope huurwoningen net wat meer alleenstaanden, scholieren/studenten en bewonen uitkeringsgerechtigden ook net wat vaker een goedkope huurwoning. Gezinnen met kinderen bewonen juist minder vaak een goedkope huurwoning.

Uit de steekproef komt naar voren dat de meeste goedkope huurwoningen in de wijken Wormerveer (15%), Zaandam Zuid (15%) en Rosmolenwijk (12%) liggen. De wijken met de minste goedkope huurwoningen zijn Westerkoog en Zaandam Noord. De wijken met de grootste percentages bereikbare huurwoningen zijn Pelders-/Hoornseveld en Zaandam Zuid. De dure huurwoningen zijn geconcentreerd in Pelders-/Hoornseveld, Westerkoog en Krommenie West.

Prijzen koopwoningen stijgen
Twee derde van de huiseigenaren schat de verkoopwaarde van zijn woning op € 200.000 of hoger. Volgens de eigenaren zou zelfs 20% van de koopwoningen in 2006 meer dan € 300.000 op kunnen brengen. In 2001 en 2003 was nog respectievelijk 20% en 30% van de huiseigenaren in de veronderstelling dat de woning meer dan € 250.000 op zou kunnen brengen. Inmiddels is die grens dus verhoogd naar € 300.000. Deze stijging zal vooral veroorzaakt zijn door de stijging van de huizenprijzen de afgelopen jaren. Het netto huishoudinkomen van de huiseigenaren ligt voor 46% van hen tussen de € 1600 en € 2800 netto per maand. En voor 37% boven de € 2800 netto per maand.

7.3 Verhuizen

Voor een goede onderbouwing van het volkshuisvestingbeleid is een betrouwbaar inzicht nodig in de vraagaanbodverhouding op de gemeentelijke woningmarkt. De Zaanpeiling geeft een beeld van de potentiële vraag vanuit de Zaanse inwoners. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen starters en doorstromers. De doorstromers verhuizen met het gehele huishouden en laten hierdoor een bestaande woning achter. Starters wonen bij anderen in (zoals nog thuiswonende kinderen) en betrekken door de verhuizing voor de eerste keer zelfstandig een woning. Door hun verhuizing komt er dus geen woning vrij.

In de Zaanpeiling van 2005 is voor het eerst ook gevraagd naar het woonverleden van de respondenten en dan met name of men in de afgelopen 3 jaar wel eens is verhuisd. 2006 is voor deze vragen dus de eerste herhaalmeting. Omdat een deel van deze vragen onafhankelijk is van de woning waar men nu in woont zijn niet alle vragen gewogen voor de woning maar is er ook gewogen voor leeftijd en geslacht.

7.3.1 Woonverleden

Veel binnenverhuizingen
Van de respondenten is 19% in de afgelopen drie jaar wel eens verhuisd. Van hen is 72% afkomstig uit Zaanstad (in 2005 49%), 16% uit Amsterdam en omgeving (in 2005 28%), 7% uit de rest van Noord Holland (in 2005 13%) en 6% van buiten Noord Holland (in 2005 10%). Van de respondenten die in de afgelopen drie jaar wel eens verhuisd zijn was 24% op dat moment starter (woonde bij ouders/verzorgers of op kamers), de overige verhuizers woonden al zelfstandig.

Mensen stromen meer door naar huurwoningen
De respondenten die al zelfstandig woonden hebben een woning achter gelaten en waren dus doorstromer. Van deze doorstromers was 61% woonachtig in een huurwoning en 39% in een koopwoning. Omdat deze respondenten doorstromers zijn is het interessant om te weten naar wat voor woning zij gegaan zijn. Van de huurders is 71% naar een andere huurwoning gegaan en 29% naar een koopwoning. Van de huiseigenaren is 34% naar een huurwoning gegaan en 66% naar een volgende koopwoning. Vergelijken we deze resultaten met die van vorig jaar dan valt op dat de doorstroming naar huurwoningen aan het stijgen is. Zowel vanuit de huurwoningen (van 65% in 2005 naar 71% in 2006) als vanuit de koopwoningen (van 26% in 2005 naar 34% in 2006).

Keurige doorstroming binnen het huren
Bij doorstroming gaat het er vaak om dat bewoners uit goedkopere woningen na een aantal jaren doorstromen naar duurdere woningen en zo goedkopere woningen weer beschikbaar maken. Tabel 21 laat zien hoe de respondenten binnen de huurwoningen zijn doorgestroomd.

Doorstroming binnen het huren						
	huur huidige woning					
	goedkope huurwoning		bereikbare huurwoning		dure huurwoning	
huur vorige woning	2006	2005	2006	2005	2006	2005
goedkope huurwoning	17%	17%	54%	43%	29%	40%
bereikbare huurwoning	9%	10%	31%	41%	60%	49%
dure huurwoning	15%	15%	22%	20%	63%	65%

Tabel 21

Vergelijken we de doorstroming in beide jaren met elkaar dan zien we dat de doorstroming in 2006 veel meer is zoals het 'hoort' te zijn. Vanuit goedkope huurwoningen stroomt men voornamelijk door naar de bereikbare huurwoningen en vanuit de bereikbare huurwoningen stromen mensen voornamelijk door naar de dure huurwoningen.

Vooral doorstroming naar dure koopwoningen
En hoe zit dit dan met de koopwoningen? Ook daar is het 'de bedoeling' dat mensen uit de goedkopere woningen doorstromen naar de duurdere. Uit de tabel hieronder wordt duidelijk dat dit het geval is.

Doorstroming binnen type koopwoning						
	verkoopwaarde huidige woning					
	goedkope koopwoning		bereikbare koopwoning		dure koopwoning	
verkoopwaarde vorige woning	2006	2005	2006	2005	2006	2005
goedkope koopwoning	7%	10%	27%	50%	67%	41%
bereikbare koopwoning	7%	6%	21%	28%	72%	66%
dure koopwoning	7%	9%	13%	18%	80%	73%

Tabel 22

Waneer we de doorstroming bij de koopwoningen vergelijken tussen de jaren dan zien we een 'minder mooi' beeld dan bij de huurwoningen. Wat vooral opvalt, is het grote aantal respondenten dat doorstroomt vanuit een goedkope koopwoning naar een dure koopwoning. Deze mensen slaan dus een stap over. Dit kan zijn omdat het inkomen fors gestegen is, of omdat de huizenprijzen onze

grenzen snel inhalen maar het kan ook zijn dat het aanbod binnen de bereikbare woningen niet toereikend was.

7.3.2 Verhuisgeneigdheid

Van de ondervraagden overweegt 43% in meer of mindere mate een verhuizing. In 2005 en 2003 was dit respectievelijk 48% en 47%. Dit kan onderverdeeld worden in 43% van de huurders, 39% van de huiseigenaren en 82% van de inwonende of thuis wonende kinderen en kamerbewoners.

Voor het merendeel van de mensen die willen verhuizen is de verhuiswens nogal vaag: zij willen "eventueel" verhuizen. Dit geldt meer voor mensen met een koopwoning dan voor de huurders. Starters zijn over het algemeen meer "beslist verhuisgeneigd" dan doorstromers. Het deel van de verhuisgeneigden dat moeite heeft om iets te vinden (wil wel verhuizen maar kan niets vinden) is 13%. In 2005 was dit eveneens 13%. In1996 was dit 9%, in 2001 was het 14% en in 2003 steeg het naar 16%. Starters hebben nog steeds de meeste moeite om een woning te vinden.

Minste 'beslist verhuisgeneigden' sinds 1996
Door de jaren heen zien we dat het aandeel "beslist verhuisgeneigden" schommelt (zie Tabel 23). In 1996, 2001 en 2005 was dit aandeel relatief groot. In andere jaren was dit aandeel wat kleiner. In 2006 is het aandeel "beslist verhuisgeneigden" het kleinst sinds 1996.

Verhuisgeneigdheid					
	eventueel	wil wel, maar kan niets vinden	beslist verhuisgeneigd	al andere huis-vesting gevonden	totaal
vanuit huurwoning	62%	17%	17%	4%	100%
vanuit koopwoning	78%	7%	10%	5%	100%
starters	45%	20%	29%	6%	100%
totaal 2006	67%	13%	15%	5%	100%
totaal 2005	62%	13%	20%	5%	100%
totaal 2003	61%	16%	18%	5%	100%
totaal 2001	54%	14%	23%	9%	100%
totaal 1998	68%	10%	17%	5%	100%
totaal 1996	61%	9%	25%	5%	100%

Tabel 23

'Zeker en misschien verhuizers'
We kunnen binnen de categorie verhuisgeneigden een onderscheid maken tussen degenen die "zeker" binnen twee jaar willen verhuizen (de "beslist verhuisgeneigden" en de personen die al andere huisvesting gevonden hebben) en degenen die "misschien" andere huisvesting gaan zoeken (de mensen die eventueel willen verhuizen en de mensen die wel willen verhuizen maar niets kunnen vinden). De categorie "zeker verhuizers" heeft betrekking op 8% van alle respondenten. De andere categorie "misschien verhuizers" is vier keer zo groot (33%). De overige groep wil beslist niet verhuizen (59%). Binnen de groep verhuisgeneigden is het aantal 'misschien verhuizers' (80%) veel groter dan het aantal 'zeker verhuizers' (20%).

Helft verhuisgeneigden wil binnen Zaanstad verhuizen
Vergelijken we de wijken dan valt op dat het aandeel 'zeker verhuizers' in de wijk Oude Haven het grootst (31%) en in Zaandam Noord het kleinst (9%) is. Van de "misschien verhuizers" wil 50% binnen Zaanstad verhuizen. Bij de "zeker verhuizers" is dat 55%. Daarnaast is het vaak voor de "zeker verhuizers" duidelijker waar ze naar toe willen verhuizen, slechts 9% weet het nog niet. Bij de "misschien verhuizers" is dit 30%.

7.4 Woonwensen
In het nu volgende deel zal een aantal categorieën onderscheiden worden. Ten eerste natuurlijk de doorstromers en de starters en daarnaast de "zeker en misschien verhuizers".

Starters switchen van flat naar eengezinswoning
Bij de doorstromende "zeker en misschien" verhuizers ligt het accent van de vraag vooral op de eengezinswoningen, respectievelijk 62% en 56%. Zie Tabel 24. De vraag naar gestapelde bouw bedraagt bij de "zeker verhuizers"15% en bij de "misschien verhuizers" 17%. Bij de starters is het merendeel op zoek naar een eengezinswoning, respectievelijk 54% en 46%. In 2005 was de woonwens van de starters nog heel anders, toen wilde het merendeel nog een flatwoning, respectievelijk 49% bij de "zeker verhuizers" en 33% bij de "misschien verhuizers". Hier is mogelijk een verandering aan het optreden.

Gewenste woning van de diverse type verhuisgeneigden				
	zeker verhuizers		misschien verhuizers	
gewenste woning van de verhuisgeneigden	doorstromers	starters	doorstromers	starters
(half) vrijstaande eengezinswoning	25%	8%	30%	15%
rijtjes woning	37%	46%	26%	31%
flat middelhoog	12%	13%	15%	17%
hoogbouwflat	3%	2%	2%	9%
vrije kavel	1%	*	2%	4%
woning speciaal voor ouderen	7%	*	14%	1%
anders	15%	30%	12%	22%
totaal	100%	100%	100%	100%

Tabel 24

Seniorenwoningen veroveren plek
Van de huishoudens van wie de huidige woning een (half) vrijstaande eengezinswoning is, wil het merendeel (52%) doorstromen naar eenzelfde woningtype. Voor bewoners van rijtjeshuizen geldt dat ze willen doorstromen naar wederom een rijtjeswoning (22%) of een (half) vrijstaande eengezinswoning (32%). Deze beide groepen willen maar mondjesmaat doorstromen naar flatwoningen, waarbij middelhoge flats meer in trek zijn dan hoogbouw flats. Huishoudens die nu in een flatwoning wonen, willen graag doorstromen naar een rijtjeswoning (44%), maar een middelhoge flat is ook een optie. Zie Tabel 25.

Doorstroomtabel verhuisgeneigden naar woningtype																			
	gewenst																		
	(half) vrijstaande egw			rijtjeshuis			flat middelhoog			hoogbouw flat			anders			vrije kavel		seniorenwoning	
huidig	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2005	2006	2005	2006
(half) vrijstaande eengezinswoning	65%	55%	52%	7%	6%	7%	8%	7%	12%	3%	1%	1%	17%	18%	14%	6%	2%	7%	11%
rijtjeshuis	37%	34%	32%	31%	27%	22%	11%	10%	13%	2%	3%	3%	20%	13%	13%	5%	2%	8%	16%
flat middelhoog	11%	17%	18%	52%	42%	44%	22%	24%	18%	2%	2%	1%	13%	11%	11%	1%	1%	3%	8%
hoogbouw flat	13%	12%	16%	46%	54%	44%	23%	11%	13%	8%	5%	4%	10%	6%	10%	2%	*	11%	13%
woning speciaal voor ouderen	*	8%	5%	*	17%	*	*	29%	26%	*	8%	*	*	21%	37%	*	*	17%	32%
anders	24%	25%	8%	25%	38%	15%	18%	11%	23%	0%	8%	*	33%	17%	38%	*	8	2%	8%
totaal	29%	29%	29%	35%	31%	28%	16%	14%	15%	3%	3%	2%	17%	13%	13%	3%	1%	7%	13%

Tabel 25 *De jaren 2003 en 2005 zijn niet goed vergelijkbaar omdat er in 2005 een aantal nieuwe categorieën is toegevoegd. De tabel laat echter wel zien hoe de verhoudingen waren en wat dus de effecten van de nieuwe categorieën zijn.*

Opvallend is de plek die de seniorenwoningen weten te bemachtigen in de doorstroomtabel. In 2005 wilde 7% van de verhuisgeneigden doorstromen naar een seniorenwoning, inmiddels is dat gestegen naar 13%.

Groeiende keus voor koopwoning bij starters
Van de ondervraagden die nu in een huurwoning wonen, wil 23% doorstromen naar een koopwoning (zie Tabel 26). Het omgekeerde – van koop naar huur – is minder in trek (11%). De starters richten zich in eerste instantie voornamelijk op huurwoningen. Van de starters zou 47% willen huren, 29% zou willen kopen en 24% weet het nog niet. Vergelijken we de cijfers van 2005 en 2006 met 2003 dan zien we dat destijds nog 57% van de starters wilde gaan huren en 25% wilde kopen. Het lijkt erop dat huren wat minder aantrekkelijk is geworden voor starters of in ieder geval dat kopen aantrekkelijker geworden is voor deze groep. Een reden hiervoor is mogelijk dat het aantal 'goedkope' koopmogelijkheden (BKZ woning en 'TeWoon') toe neemt. Ook kan het zijn dat het verschil in

woonlasten tussen huren en kopen minder groot is geworden waardoor meer starters voor koop kunnen kiezen.

Doorstroomtabel huur/koop									
	gewenst								
huidig	wil huren			wil kopen			weet nog niet		
	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006
huurwoning	62%	62%	59%	20%	23%	23%	18%	15%	18%
koopwoning	10%	8%	11%	77%	84%	73%	13%	8%	16%

Tabel 26

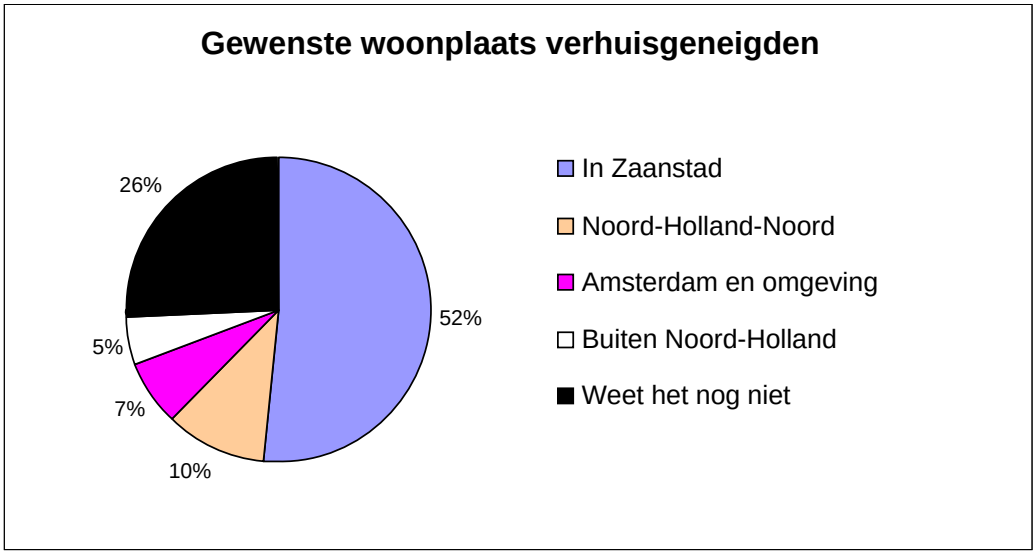
Starters richten zich op kleine woning
Van de zelfstandig wonende verhuisgeneigden woont 31% in een woning met maximaal 3 kamers en 42% woont in een vierkamerwoning. Na een eventuele verhuizing zou nog 28% in een kleine woning zijn gehuisvest, terwijl 36% kiest voor een vierkamerwoning en 33% denkt aan een huis met vijf of meer kamers. Starters richten zich vooral op de kleinere woningen, bijna driekwart (71%) zoekt een woning met maximaal 3 kamers.

Hogere huren meer geneigd te kopen
Naarmate de huurders nu een hogere huur betalen, heeft men voor de toekomst een grotere voorkeur voor een koopwoning: van de mensen met een huur tot € 400 wil 20% gaan kopen, terwijl respondenten met een huur hoger dan € 400 26% overweegt om te gaan kopen. Hoewel deze tweedeling nog steeds geldig is, is hij in 2005 en 2006 wel minder uitgesproken geworden. In 2003 wilde 15% van de huurders met een huur tot € 400 gaan kopen tegen 31% van de huurders met een huur boven € 400.

Van de huiseigenaren is 24% bereid om voor een volgende woning tussen de € 200.000 en € 250.000 te betalen en is 52% bereid om meer dan € 250.000 te betalen voor de volgende woning. Van de huurders die overwegen om te kopen is 49% bereid een bedrag tot € 200.000 te betalen en 37% is bereid tussen de € 200.000 en € 250.000 te betalen.

Van de huurders met een huur tot € 400, die overwegen om te kopen, is 57% bereid een bedrag tot € 200.000 te betalen en 33% is bereid om tussen de € 200.000 en € 250.000 te betalen. De huurders met een huur boven € 400 zijn bereid meer te betalen voor een eventuele koopwoning. Van hen wil 18% maximaal € 150.000 betalen, 36% wil tussen de € 200.000 en € 250.000 betalen en 14% is zelfs bereid om meer dan € 250.000 te betalen.

Helft verhuisgeneigden zoekt woning in Zaanstad
Van alle verhuisgeneigden zoekt 52% een woning in Zaanstad, in 2005 was dit 47% en in 2003 en 2001 was dit respectievelijk 45% en 55%. Ouderen boven de 60 jaar willen iets vaker dan gemiddeld in de gemeente blijven wonen. Een verhuizing naar Amsterdam wordt overwogen door 7% van de verhuisgeneigden. De leeftijdsgroepen 18 tot 29 jaar zijn daarbij oververtegenwoordigd (veel studenten die op kamers gaan). Ruim een kwart (26%) van de verhuisgeneigden weet nog niet waar ze wil gaan wonen. (zie Figuur 13)

Figuur 13

De mensen die een woning willen gaan huren willen dat voornamelijk in Zaanstad zelf (61%). De potentiële kopers richten zich op Zaanstad (46%) en Noord-Holland Noord (13%). Onder de potentiële huurders en kopers is echter ook een grote groep die nog niet weet waar ze wil gaan wonen, respectievelijk 20% en 29%.

7.5 Jongeren, ouderen en bejaarden

Aan een drietal groepen op de woningmarkt wordt in deze paragraaf speciaal aandacht geschonken. In de volgende alinea's wordt een kort beeld geschetst van deze groepen en hun wensen met betrekking tot de woningmarkt.

7.5.1 Jongeren[9]

Zelfstandig wonende jongeren huren
De groep jongeren (18-24 jaar) bevat 8% van alle respondenten. Bijna drie kwart (74%) van hen woont nog bij de ouders en 23% woont zelfstandig. Van de zelfstandig wonende jongeren heeft 21% een eengezinswoning en woont 72% in een flatwoning. 29% kan beschikken over 4 of meer kamers. Één derde van de jongeren, die zelfstandig woont, heeft een koopwoning en waardeert die woning met een gemiddeld rapportcijfer van 7,8 (Zaanstad als totaal 7,7). Ongeveer twee derde (66%) huurt een woning. Van de jonge huurders bewoont 78% een goedkope huurwoning (tot €350) en bewoont 13% een bereikbare huurwoning (€ 350 tot €500).

Huren meer populair dan kopen
Van de jongeren zou 83% willen verhuizen. Van hen zoekt 55% een eengezinswoning, 29% een woning met 4 of meer kamers en 38% wil een driekamerwoning. Iets minder dan de helft van de verhuisgeneigde jongeren wil huren (43%), 34% wil gaan kopen en 24% weet het nog niet. Van de jongeren die willen gaan huren wil bijna drie kwart (73%) maximaal € 349 per maand betalen. Bijna twee derde (62%) van de jongeren die wil kopen is bereid daarvoor een bedrag tot € 200.000 te betalen. Iets meer dan de helft (53%) van de jongeren wil in Zaanstad gaan wonen. Daarnaast overweegt 15% naar Amsterdam te verhuizen, 24% weet nog niet waar ze willen gaan wonen.

[9] In deze paragraaf is gewogen voor leeftijd en geslacht omdat anders de groep jongeren te klein zou worden. Ondanks deze weging zijn sommige groepen in de analyse nog steeds erg klein. De marges worden hierdoor wat ruimer. Mede hierdoor worden er geen vergelijkingen gemaakt met eerdere jaren.

7.5.2 Ouderen

De leeftijdsgroep van 55-74 jaar is een belangrijke categorie op de woningmarkt. Een deel van deze mensen is betrekkelijk koopkrachtig. Zeker bij het jongste deel van deze groep gaat het vaak om huishoudens waarvan de kinderen de deur uit zijn gegaan, wat aanleiding zou kunnen zijn om te verhuizen.

Ouderen behoorlijk tevreden over woningen
Van de ouderen woont 78% in een eengezinswoning en 18% woont in een flatwoning. 26% heeft een kleine woning (drie of minder kamers) en 47% huurt de woning. Het gemiddelde rapportcijfer dat de ouderen geven voor hun woning is een 7,8 (Zaanstad als totaal 7,7). Dit is gelijk aan 2005 en een stuk hoger dan in 2001 (7,3) Ouderen zijn gemiddeld dus behoorlijk tevreden over hun woning.

Voor 91% van de ouderen is hun woning van buiten bereikbaar zonder daarvoor trappen te hoeven lopen. In Zaanstad in totaal is dat 83%. En voor 26% van hen liggen de keuken, woonkamer, badkamer en slaapkamer op dezelfde verdieping. In Zaanstad als geheel is dat 35%. Ouderen wonen dus wat vaker dan gemiddeld in een bereikbare woning maar hebben de voorzieningen benedengemiddeld op dezelfde verdieping. Van de ouderen huurt 26% een goedkope huurwoning en 58% een bereikbare huurwoning. De helft van de huiseigenaren schat dat de waarde van de huidige woning tussen de € 150.000 en de € 250.000 ligt.

Vraag naar ouderenwoning stijgt
De verhuisgeneigdheid onder de ouderen is niet zo groot, 3% wil zeker verhuizen en 27% wil misschien verhuizen. Van de verhuisgeneigden zoekt 35% een woning speciaal bestemd voor ouderen, in 2005 was dat 27%. 33% zou naar een flatwoning willen verhuizen en 20% naar een eengezinswoning. Het merendeel van de verhuisgeneigde ouderen zoekt een woning met 3 of 4 kamers. Ruim de helft (56%) van de ouderen wil de volgende woning huren. 52% geeft aan graag in Zaanstad te blijven wonen en 23% zou uit Zaanstad willen vertrekken. 25% weet nog niet waar ze wil gaan wonen.

7.5.3 Bejaarden
De bejaarden (75 jaar en ouder) vormen 6% van het totale aantal respondenten. Vanwege de zorgbehoefte is het interessant om te weten hoe deze groep in de woningmarkt zit.

Bejaarden willen naar seniorenwoning
Iets minder dan de helft van de bejaarden (43%) woont in een eengezinswoning en 35% woont in een flatwoning. Bijna de helft (48%) woont in een kleine woning (max. 3 kamers) en ruim één derde heeft 4 kamers. Net als bij de ouderen is 92% van de woningen van bejaarden bereikbaar zonder trappen te hoeven lopen. En voor 59% van hen liggen de keuken, woonkamer, badkamer, toilet en slaapkamer op dezelfde verdieping.

Bejaarden beoordelen hun woning gemiddeld met een 7,7. Dit is iets lager dan in 2003 en 2005, toen beoordeelde zij hun woning nog met een 7,9. Het merendeel van de bejaarden (80%) huurt een woning. Van hen huurt 23% een goedkope huurwoning en 63% een bereikbare huurwoning. Iets minder dan een kwart van de bejaarden zou nog willen verhuizen, waarvan 90% misschien wil verhuizen en 10% zeker wil verhuizen. Het liefst zou men in Zaanstad een woning speciaal voor ouderen willen huren met 3 kamers.

7.6 Conclusie Wonen

Bijna een kwart van de woningen is een 'nultredenwoning'. Deze woningen zijn bereikbaar zonder trappen te lopen en de voorzieningen zijn op dezelfde verdieping.

Over het algemeen is men wat meer tevreden over de woningen. Het rapportcijfer voor de eigen woning is sinds 2001 gestegen van een 7,3 naar een 7,7 in 2006. Die stijging geldt voor alle wijken.

Een deel van de ondervraagden wil graag verhuizen naar een ander onderkomen. In Poelenburg en Kogerveldwijk ligt de verhuisgeneigdheid boven het gemiddelde van Zaanstad. In Rooswijk en

Assendelft Zuid ligt het aantal verhuisgeneigden onder het gemiddelde van Zaanstad. Net als in 2003 zoeken de flatbewoners een rijtjeswoning en de mensen uit een rijtjeswoning zouden graag een halfvrijstaande woning betrekken. In het verleden waren starters vooral op zoek naar een huurflat, inmiddels willen steeds meer starters een eengezinswoning kopen. Opmerkelijk is de stijgende vraag naar seniorenwoningen onder de oudere inwoners.

De helft van de verhuisgeneigden zoekt de volgende woning in Zaanstad, waarbij vooral ouderen boven de 60 jaar in Zaanstad willen blijven. De markt is dus vooral lokaal.

Algemene gegevens

De algemene vragen over de achtergrond van de respondenten zijn vooral bedoeld als achtergrondvariabelen voor de andere hoofdstukken. Ze leveren echter ook aanvullende informatie over de bevolking van Zaanstad, zoals een indicatie van het opleidingsniveau en het inkomen. Let wel, het zijn indicaties want vooral deze achtergrondvariabelen kunnen gekleurd zijn doordat bepaalde mensen meer geneigd zijn de vragenlijst in te vullen dan anderen.

Jongeren steeds hoger opgeleid
Kijken we naar het opleidingsniveau van de potentiële beroepsbevolking (onder de respondenten) dan zien we dat het opleidingsniveau wat hoger is dan wanneer we naar alle respondenten kijken, zie Tabel 27. Dit klopt ook wel want het is tegenwoordig veel gebruikelijker dat jonge mensen langer doorleren dan vroeger. Mede hierdoor zijn jongeren van nu hoger opgeleid. Van de 18-29 jarige heeft 33% een HBO/WO-opleiding terwijl dit percentage voor alle respondenten op 26% ligt.

Opleidingsniveau Zaanse bevolking en Zaanse potentiele beroepsbevolking		
opleidingsniveau	bevolking	potentiële beroepsbevolking
basisonderwijs	4%	3%
mavo/vbo	37%	34%
havo/mbo	32%	34%
hbo/universiteit	26%	28%
geen opleiding	1%	1%

Tabel 27

Mannen zijn wat vaker hoog opgeleid dan vrouwen. Ditzelfde geldt voor autochtonen ten opzichte van allochtonen. Maar de verschillen zijn niet heel erg groot.

Dagelijkse bezigheden
De vraag naar de dagelijkse activiteiten levert globale informatie op over zowel de inkomstenbron als de belangrijkste tijdsbesteding, zie Tabel 28. Dit betekent wel dat sommige respondenten de keuze hebben om ofwel hun inkomstenbron te noemen (bijv. een WAO-uitkering) ofwel de tijdsbesteding (bijv. werkzaam in eigen huishouding).

Dagelijkse activiteiten naar geslacht						
activiteiten	man	vrouw	totaal 2006	totaal 2005	totaal 2003	totaal 2002
ik heb betaald werk in loondienst	59%	53%	55%	56%	56%	54%
werkzaam als zelfstandige	10%	4%	6%	6%	6%	5%
huisvrouw of huisman	1%	18%	9%	10%	10%	10%
scholier/student/stagiair	5%	5%	5%	4%	3%	5%
met de vut / gepensioneerd / ontvang AOW	18%	13%	16%	16%	15%	16%
ik heb een arbeidsongeschiktheidsuitkering	4%	5%	4%	5%	5%	5%
ik heb een werkloosheidsuitkering	2%	1%	2%	2%	1%	1%
ik heb een bijstandsuitkering	2%	2%	2%	2%	1%	2%
anders, waaronder nabestaande uitkering	0%	1%	0%	1%	1%	2%

Tabel 28

Uit de bovenstaande tabel kan opgemaakt worden dat er meer werkzame mannen zijn dan vrouwen. Ook blijkt dat mannen vaker werkzaam zijn als zelfstandige en dat bijna één vijfde van de vrouwen in de eigen huishouding werkzaam is. Van de respondenten is 38% fulltime werkzaam, 26% werkt parttime, 4% werkt minder dan 12 uur per week en 32% is niet (langer) werkzaam.

De inkomenssituatie
Aan de Zaanpeiling kan ook indicatieve informatie worden ontleend over de inkomens van de Zaanse huishoudens, zie Tabel 29.

Het netto maandinkomen per huishoudenscategorie															
	< € 775			€ 775 - € 1100			€ 1100 - € 1600			€ 1600 - € 2800			> € 2800		
	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006	2003	2005	2006
alleenstaand en < 35 jaar	11%	13%	13%	17%	19%	20%	43%	38%	35%	28%	26%	29%	0%	4%	2%
alleenstaand en 35-64 jaar	11%	14%	9%	20%	18%	22%	37%	31%	30%	28%	32%	34%	4%	6%	5%
alleenstaand en > 64 jaar	2%	7%	3%	49%	43%	48%	29%	32%	27%	17%	16%	20%	3%	2%	2%
eenoudergezin	11%	14%	16%	43%	35%	24%	30%	19%	28%	13%	26%	30%	3%	6%	2%
stel zonder kinderen < 35 jaar	1%	0%	0%	5%	0%	2%	13%	13%	8%	45%	43%	45%	35%	44%	45%
stel zonder kinderen 35-64 jaar	2%	1%	1%	6%	7%	3%	20%	18%	18%	45%	37%	44%	27%	37%	34%
stel zonder kinderen > 65 jaar	2%	4%	1%	11%	9%	5%	35%	36%	30%	41%	38%	50%	11%	18%	15%
stel met kinderen	3%	1%	0%	5%	5%	3%	18%	12%	13%	43%	45%	47%	31%	37%	37%
totaal	7%	7%	6%	12%	10%	9%	23%	20%	20%	37%	36%	40%	21%	27%	25%

Tabel 29

Het merendeel van de respondenten (65%) heeft een netto maandinkomen van € 1600 of meer per maand. 9% van de huishoudens heeft een inkomen tussen de € 775 en € 1100. Bij de alleenstaande 65-plussers ligt het percentage in deze inkomenscategorie veel hoger, namelijk 48%. Opvallend is de daling van eenoudergezinnen in de inkomenscategorie € 775 - € 1100 van 35% naar 24%. De mensen uit deze categorie zien we voor een klein deel terug in een lagere categorie maar voor het merendeel in de twee categorieën die daar boven zitten.

Wie hebben de Zaanpeiling ingevuld?

Er zijn meer vrouwen (59%) dan mannen (41%) die de Zaanpeiling ingevuld hebben. Ruim de helft van de respondenten is van middelbare leeftijd (35 – 59 jaar). Het overgrote deel van de respondenten heeft een Nederlandse achtergrond (93 %). In werkelijkheid is dat ongeveer 75%. Inwoners met een niet-Nederlandse achtergrond vullen dus minder vaak de Zaanpeiling in. In 2007 zullen daarom inspanningen verricht worden om de respons onder deze groep te verhogen. Van de respondenten is 41% gehuwd of samenwonend zonder kinderen, 34% is gehuwd of samenwonend met kinderen, 16% is alleenstaand, 3% is alleenstaand met kinderen en 4% woont in bij de ouders. Van de respondenten is 57% werkzaam, 20% is gepensioneerd, 12% is huisvrouw/man, 3% is student en 9% ontvangt een uitkering. Één derde van de respondenten heeft een netto inkomen tot € 1600 in de maand, twee derde heeft dus meer dan € 1600 netto in de maand.